

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach

LKA.410.31.02.2023

Pan
Jacek Kałuża
Dyrektor
Zespołu Szkół Zawodowych
im. Romualda Mielczarskiego w Katowicach
ul. Bolesława Krzywoustego 13
40-870 Katowice

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/025 – Szkolnictwo zawodowe

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Zespół Szkół Zawodowych im. Romualda Mielczarskiego w Katowicach ¹ Technikum Nr 13 ² , ul. Bolesława Krzywoustego 13, 40-870 Katowice
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jacek Kałuża, Dyrektor ZSZ ³ , od 25 lutego 2005 r. (akta kontroli str. 5-7)
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Warunki do kształcenia zawodowego. 2. Realizacja procesu kształcenia.
Okres objęty kontrolą	Lata 2019-2023 (do czasu zakończenia kontroli z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed lub po tym okresie, które miały wpływ na kontrolowaną działalność).
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontrolerzy	1. Dariusz Bienek, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/236/2023 z 2 listopada 2023 r. 2. Beata Pękuł, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/232/2023 z 18 października 2023 r. 3. Nina Poloczek, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/242/2023 z 16 listopada 2023 r. (akta kontroli str.1-6)

¹ Dalej: „Szkoła” lub „ZSZ”.

² Dalej: „Technikum”.

³ Dalej: „Dyrektor”.

⁴ Dz.U. z 2022 r. poz. 623. Dalej: „ustawa o NIK”.

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Technikum dysponowało odpowiednim wyposażeniem, umożliwiającym realizację podstawy programowej i przyjętych programów nauczania w zawodach szkolnictwa branżowego. Kształcenie zawodowe realizowała odpowiednio wykwalifikowana kadra nauczycielska, wywiązująca się z obowiązku doskonalenia zawodowego. Stwierdzona nieprawidłowość polegająca na nieustaleniu wymaganego harmonogramu uczestniczenia nauczycieli w szkoleniach branżowych miała charakter formalny.

Nie w pełni zapewniono bezpieczne i higieniczne warunki korzystania z obiektów szkolnych, gdyż nie zrealizowano wszystkich zaleceń sformułowanych w wyniku okresowych przeglądów obiektów Szkoły. Niektóre pomieszczenia i boisko szkolne wymagały bowiem remontu, jednak organ prowadzący nie przyznał wnioskowanych na ten cel środków finansowych. W Szkole nie podjęto natomiast działań mających na celu realizację zaleceń w zakresie wymiany nawierzchni dróg i chodników na terenie Szkoły oraz umieszczenia informacji o nośności regałów w magazynie nr 34 i sali nr 5.

Oferta kształcenia w zawodach nauczanych w Technikum była dostosowana do potrzeb rynku pracy. Prawidłowo dopuszczono do stosowania szkolne programy nauczania dla poszczególnych zawodów, a także spełniono wymogi dotyczące wymiaru kształcenia w zawodach. Aktywnie nawiązywano współpracę z pracodawcami i innymi podmiotami. W rezultacie, w okresie objętym kontrolą średnia zdawalność egzaminów zawodowych w Technikum osiągnęła poziom 92,71% w przypadku egzaminu teoretycznego i 83,85% w przypadku egzaminu praktycznego.

W objętym badaniem roku szkolnym 2022/2023 podejmowano działania w zakresie realizacji doradztwa zawodowego, jednakże na żaden rok szkolny objęty kontrolą nie opracowano dla Technikum wymaganego programu realizacji doradztwa zawodowego. Z kolei w zakresie organizacji praktyk zawodowych stwierdzono nieprawidłowości polegające na:

- niewypełnieniu przez Szkołę od roku szkolnego 2021/2022 obowiązku zapewnienia ubezpieczenia uczniów od następstw nieszczęśliwych wypadków podczas praktyk zawodowych (w rezultacie ubezpieczenie to zapewniali uczniowie bądź ich rodzice);
- nieokreśleniu w 97,6% zawartych umów o praktyki zawodowe wszystkich wymaganych obowiązków pracodawcy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

1. Warunki do kształcenia zawodowego

1.1. W Technikum kształcono młodzież w następujących zawodach:

- technik logistyk⁷ i technik handlowiec⁸, w siedmiu latach szkolnych, tj. na przestrzeni lat 2017-2024;
- technik organizacji reklamy⁹, w pięciu latach szkolnych, tj. na przestrzeni lat 2017-2022;
- technik reklamy¹⁰, w pięciu latach szkolnych, tj. na przestrzeni lat 2019-2024.

W ciągu trzech lat szkolnych, tj. w latach 2019-2022, Technikum kształciło młodzież na czterech kierunkach, w tym równocześnie na dwóch z zakresu reklamy, tj. technik organizacji reklamy i technik reklamy.

Struktura kształcenia w zawodach w Technikum przedstawiała się następująco:

- w roku szkolnym 2017/2018 kształciło się (według stanu na 30 września 2017 r.) 190 uczniów w trzech zawodach¹¹, na koniec ww. roku 167 uzyskało promocję do następnej klasy i kontynuowało naukę lub ukończyło Technikum¹², 15 nie uzyskało promocji, a 14 zrezygnowało z nauki;
- w roku szkolnym 2018/2019 kształciło się (według stanu na 30 września 2018 r.) 172 uczniów w trzech zawodach¹³, na koniec ww. roku 166 uzyskało promocję do następnej klasy i kontynuowało naukę lub ukończyło Technikum¹⁴, 11 nie uzyskało promocji, a dwóch zrezygnowało z nauki;
- w roku szkolnym 2019/2020 kształciło się (według stanu na 30 września 2019 r.) 255 uczniów w czterech zawodach¹⁵, na koniec ww. roku 231 uzyskało promocję do następnej klasy i kontynuowało naukę lub ukończyło Technikum¹⁶, 18 nie uzyskało promocji, a sześciu zrezygnowało z nauki;
- w roku szkolnym 2020/2021 kształciło się (według stanu na 30 września 2020 r.) 257 uczniów w czterech zawodach¹⁷, na koniec ww. roku 249 uzyskało promocję do następnej klasy i kontynuowało naukę lub ukończyło Technikum¹⁸, sześciu nie uzyskało promocji, a dwóch zrezygnowało z nauki;

⁶ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁷ Symbol cyfrowy zawodu: 333107.

⁸ Symbol cyfrowy zawodu: 522305.

⁹ Symbol cyfrowy zawodu: 333906.

¹⁰ Symbol cyfrowy zawodu: 333907.

¹¹ 1) technik logistyk – 74 uczniów, 2) technik organizacji reklamy – 95, 3) technik handlowiec – 21.

¹² W zawodach: technik logistyk – 68 uczniów, technik organizacji reklamy – 86, technik handlowiec – 13.

¹³ 1) technik logistyk – 72 uczniów, 2) technik organizacji reklamy – 83, 3) technik handlowiec – 17.

¹⁴ W zawodach: technik logistyk – 67 uczniów, technik organizacji reklamy – 82, technik handlowiec – 17.

¹⁵ 1) technik logistyk – 94 uczniów, 2) technik organizacji reklamy – 65, 3) technik handlowiec – 35, 4) technik reklamy – 61.

¹⁶ W zawodach: technik logistyk – 83 uczniów, technik organizacji reklamy – 62, technik handlowiec – 32, technik reklamy – 54.

¹⁷ 1) technik logistyk – 84 uczniów, 2) technik organizacji reklamy – 41, 3) technik handlowiec – 47, 4) technik reklamy – 85.

¹⁸ W zawodach: technik logistyk – 84 uczniów, technik organizacji reklamy – 40, technik handlowiec – 44, technik reklamy – 81.

- w roku szkolnym 2021/2022 kształciło się (według stanu na 30 września 2021 r.) 284 uczniów w czterech zawodach¹⁹, na koniec ww. roku 251 uzyskało promocję do następnej klasy i kontynuowało naukę lub ukończyło Technikum²⁰, 19 nie uzyskało promocji, a pięciu zrezygnowało z nauki;
- w roku szkolnym 2022/2023 kształciło się (według stanu na 30 września 2022 r.) 321 uczniów w trzech zawodach²¹; na koniec ww. roku 291 uzyskało promocję do następnej klasy i kontynuowało naukę lub ukończyło Technikum²², 23 nie uzyskało promocji, a 11 zrezygnowało z nauki;
- w roku szkolnym 2023/2024 kształciło się (według stanu na 30 września 2023 r.) 364 uczniów w trzech zawodach²³.

(akta kontroli str. 17-18)

1.2. W Technikum w poszczególnych siedmiu latach szkolnych od 2017/2018 do 2023/2024 (stan na 30 września) zatrudnionych było odpowiednio: 27²⁴, 24²⁵, 36²⁶, 35²⁷, 33²⁸, 45²⁹ i 47³⁰ nauczycieli, w tym:

- uczących wyłącznie przedmiotów zawodowych teoretycznych – pięciu w pierwszych dwóch latach szkolnych oraz odpowiednio: siedmiu, sześciu, ośmiu w dwóch kolejnych latach i 10 w roku szkolnym 2023/2024;
- uczących wyłącznie praktycznych przedmiotów zawodowych – jeden w roku szkolnym 2017/2018, jeden w roku szkolnym 2019/2020, dwóch w kolejnych trzech latach szkolnych i jeden w roku szkolnym 2023/2024;
- uczących zarówno teoretycznych jak i praktycznych przedmiotów zawodowych – sześciu w pierwszych dwóch latach szkolnych oraz odpowiednio: ośmiu, dziewięciu, siedmiu, 10 i 11.

(akta kontroli str. 18)

W latach 2019-2022 (stan na 31 grudnia) struktura wiekowa nauczycieli uczących teoretycznych przedmiotów zawodowych oraz praktycznej nauki zawodu w Technikum przedstawiała się następująco:

- w 2019 r. uczyło 16 nauczycieli (w przedziałach wiekowych: 31-40 lat – jeden, 41-50 lat – siedmiu, 51-60 lat – pięciu, powyżej 60 lat – trzech);
- w 2020 r. uczyło 18 nauczycieli (w przedziałach wiekowych: 41-50 lat – dziewięciu, 51-60 lat – sześciu, powyżej 60 lat - trzech);
- w 2021 r. uczyło 17 nauczycieli (w przedziałach wiekowych: 31-40 lat - jeden, 41-50 lat – ośmiu, i 51-60 lat – sześciu oraz dwóch w wieku powyżej 60 lat);

¹⁹ 1) technik logistyk – 98 uczniów, 2) technik organizacji reklamy – 28, 3) technik handlowiec – 44, 4) technik reklamy – 114 .

²⁰ W zawodach: technik logistyk – 93 uczniów, technik organizacji reklamy – 27, technik handlowiec – 38, technik reklamy – 93.

²¹ 1) technik logistyk – 128 uczniów, 2) technik handlowiec – 45, 3) technik reklamy – 148.

²² W zawodach: technik logistyk – 120 uczniów, technik handlowiec – 42, technik reklamy – 129.

²³ 1) technik logistyk – 156 uczniów, 2) technik handlowiec – 49, 3) technik reklamy – 159.

²⁴ W łącznym wymiarze 23,29 etatu.

²⁵ W łącznym wymiarze 20,4 etatu.

²⁶ W łącznym wymiarze 27,69 etatu.

²⁷ W łącznym wymiarze 29,83 etatu.

²⁸ W łącznym wymiarze 29,16 etatu.

²⁹ W łącznym wymiarze 33,94 etatu.

³⁰ W łącznym wymiarze 38,7 etatu.

- w 2022 r. uczyło 20 nauczycieli (po jednym w przedziałach wiekowych: 20-30 i 31-40 lat, 41-50 lat – dziewięciu, 51-60 lat – sześciu, powyżej 60 lat – trzech).

(akta kontroli str. 299-302)

W latach szkolnych od 2017/2018 do 2023/2024 do pracy w Technikum przyjęto siedmiu nauczycieli, z tego: trzech w roku szkolnym 2017/2018 (po jednym uczącym przedmiotów zawodowych teoretycznych i praktycznych oraz jednego uczącego zarówno teoretycznych jak i praktycznych przedmiotów zawodowych), jednego w roku szkolnym 2019/2020 (uczącego przedmiotów zawodowych zarówno teoretycznych jak i praktycznych), trzech w roku szkolnym 2021/2022.

(akta kontroli str. 20)

Z pracy w Technikum w latach szkolnych 2017/2018 – 2022/2023 zrezygnowało (według stanu na ostatni dzień roku szkolnego) 35 nauczycieli³¹, z tego: po trzech w latach szkolnych 2017/2018 i 2021/2022 (w tym dwóch w roku szkolnym 2021/2022 uczących wyłącznie teoretycznych przedmiotów zawodowych), pięciu w roku szkolnym 2018/2019 (w tym jeden nauczyciel uczący przedmiotów zawodowych teoretycznych i praktycznych), jedenastu w roku szkolnym 2019/2020 (w tym jeden nauczyciel uczący przedmiotów zawodowych teoretycznych i praktycznych), sześciu w roku szkolnym 2020/2021 (w tym jeden nauczyciel uczący wyłącznie przedmiotów praktycznych i dwóch uczących zarówno przedmiotów zawodowych teoretycznych jak i praktycznych), siedmiu w roku szkolnym 2022/2023 (w tym dwóch uczących wyłącznie teoretycznych przedmiotów zawodowych).

W badanym okresie dwóch nauczycieli przeszło na emeryturę³², z 23 nie wznowiono stosunku pracy po ustaniu umowy³³, z sześcioma rozwiązano stosunek pracy lub wygasł on z innych powodów³⁴, czterech skorzystało z urlopu dla poratowania zdrowia³⁵, natomiast żaden z nauczycieli nie skorzystał ze świadczenia kompensacyjnego.

(akta kontroli str. 19-20)

W trakcie roku szkolnego z pracy w Technikum odeszło dziewięciu nauczycieli, w tym:

- jeden uczący wyłącznie teoretycznych przedmiotów zawodowych (w roku szkolnym 2017/2018),
- dwóch uczących wyłącznie praktycznych przedmiotów zawodowych (po jednym w latach szkolnych 2017/2018 i 2021/2022),
- pięciu uczących zarówno teoretycznych jak i praktycznych przedmiotów zawodowych (w latach szkolnych: 2017/2018 – jeden, 2019/2020 – jeden, 2021/2022 – trzech).

(akta kontroli str. 20-21)

W okresie objętym kontrolą w Technikum wystąpiły 24 przypadki powrotu do pracy nauczycieli pomimo nabytych uprawnień emerytalnych. Dotyczyło to: dwóch

³¹ W tym: czterech uczących wyłącznie teoretycznych przedmiotów zawodowych, jeden uczący wyłącznie praktycznych przedmiotów zawodowych oraz czterech uczących zarówno przedmiotów zawodowych teoretycznych jak i praktycznych.

³² Nie byli to nauczyciele teoretycznych i praktycznych przedmiotów zawodowych.

³³ W tym czterech nauczycieli uczących wyłącznie teoretycznych przedmiotów zawodowych, jeden nauczyciel uczący wyłącznie praktycznych przedmiotów zawodowych oraz trzech nauczycieli uczących zarówno teoretycznych jak i praktycznych przedmiotów zawodowych.

³⁴ W tym jeden nauczyciel uczący zarówno teoretycznych jak i praktycznych przedmiotów zawodowych.

³⁵ W tym jeden uczący wyłącznie teoretycznych przedmiotów zawodowych oraz dwóch uczących zarówno teoretycznych jak i praktycznych przedmiotów zawodowych.

nauczycieli w roku szkolnym 2018/2019, pięciu w roku szkolnym 2019/2020, po sześciu w latach szkolnych 2020/2021 i 2021/2022 oraz pięciu w roku szkolnym 2022/2023.

(akta kontroli str. 542-543)

Dyrektor wyjaśnił, że w okresie objętym kontrolą w Technikum corocznie (w kwietniu), przy tworzeniu projektu arkusza organizacyjnego na nowy rok szkolny, diagnozowane były potrzeby kadrowe, które ponownie były weryfikowane w lipcu po rekrutacji uczniów do klas pierwszych. W Technikum nie występowały braki kadrowe poza rokiem szkolnym 2021/2022, kiedy to od 4 października 2021 r. z powodu wykazanego wakat zatrudniono nauczyciela przedmiotów logistycznych (laboratorium magazynowe, zapasy i magazynowanie) w wymiarze 7/18 etatu, a wskutek długotrwałego zwolnienia lekarskiego jednego nauczyciela, w formie zastępstwa zatrudniono dwóch nauczycieli przedmiotów w zawodzie technik handlowiec: w wymiarze 12/18 (do nauczania przedmiotów: organizacja sprzedaży, pracownia sprzedaży, pracownia organizacji sprzedaży, działalność handlowa) oraz w wymiarze 13/18 (do nauczania przedmiotów: pracownia sprzedaży, pracownia badań marketingowych).

(akta kontroli str. 542-543)

Dyrektor poinformował, że *W latach szkolnych 2018-2019 do 2022-2023 w Technikum nie wystąpiły przypadki rezygnacji z prowadzenia zajęć ze względu na braki kadrowe.*

(akta kontroli str. 391, 394)

1.3. W wyniku analizy akt osobowych 10 (47,6%) wybranych nauczycieli przedmiotów zawodowych teoretycznych i praktycznych pracujących w Technikum według stanu na dzień 30 września 2022 r.³⁶ stwierdzono, że posiadali oni wymagane kwalifikacje określone w § 3 ust. 1 pkt 1 i 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli³⁷. W badanej grupie ośmiu³⁸ nauczycieli posiadało studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie, na kierunku (specjalności) zgodnym z nauczaniem przedmiotem lub prowadzonymi zajęciami oraz przygotowanie pedagogiczne, a dwóch³⁹ – studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie na kierunku (specjalności) innym niż nauczany przedmiot i studia podyplomowe w zakresie nauczanego przedmiotu oraz przygotowanie pedagogiczne. Kwalifikacje ww. nauczycieli były odpowiednie dla rodzaju prowadzonych przez nich zajęć w roku szkolnym 2022/2023.

(akta kontroli str. 24-26, 379)

1.4. W wyniku badania realizacji w latach 2019-2023 obowiązku uczestniczenia 10 (47,6%) wybranych nauczycieli przedmiotów zawodowych⁴⁰ w szkoleniach branżowych, tj. obowiązku, o którym mowa w art. 70c ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia

³⁶ Wyboru dokonano losowo z wykorzystaniem metody interwałowej (co drugi nauczyciel według *Wykazu nauczycieli teoretycznych i praktycznych przedmiotów zawodowych prowadzących zajęcia w roku szkolnym 2022/2023 w Technikum Nr 13 w Katowicach stan na 30 września 2022 r.*).

³⁷ Dz.U. z 2020 r. poz. 1289, ze zm. (obowiązujące do 2 października 2023 r.). Dalej: „rozporządzenie w sprawie kwalifikacji wymaganych od nauczycieli”.

³⁸ Prowadzących zajęcia teoretyczne z zakresu: podstawy fotografii, projektowania reklamy, bhp, organizacji transportu, planowania transportu, podstawy logistyki, towaroznawstwa, obsługi klienta, sprzedaży towarów, języka angielskiego zawodowego, strategii przekazu reklamowego.

Prowadzących zajęcia praktyczne z zakresu: fotografii i multimediów, zarządzania kampanią reklamową, laboratorium transportowo-spedycyjnego, badań marketingowych, pracowni ekonomiczno-marketingowej.

³⁹ Prowadzących zajęcia teoretyczne z podstawy reklamy oraz praktyczne w zakresie: projektowania reklamy, grafiki komputerowej i multimediów, laboratorium magazynowego, pracowni logistyki.

⁴⁰ Zbadano tę samą grupę nauczycieli, którą objęto badaniem kwalifikacji (pkt 1.3.).

1982 r. Karta Nauczyciela⁴¹ (40 godzin w cyklu trzyletnim w przypadku pracowników zatrudnionych po 31 sierpnia 2020 r.) oraz art. 143a ustawy z dnia 22 listopada 2018 r. o zmianie ustawy – Prawo oświatowe, ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw⁴² (40 godzin w cyklu czteroletnim w przypadku pracowników zatrudnionych do 31 sierpnia 2020 r.), stwierdzono, że wszyscy uczestniczyli w szkoleniach branżowych w wymaganym cyklu i wymiarze.

W okresie objętym kontrolą szkolenia branżowe dla nauczycieli w zawodach nauczanych w Technikum zostały przeprowadzone w dniach od 27 czerwca do 31 sierpnia 2022 r. i od 27 czerwca do 31 sierpnia 2023 r.⁴³ przez firmy zewnętrzne, na podstawie zawartych przez Dyrektora porozumień⁴⁴.

Szkolenia obejmowały następujący zakres:

- zapoznanie z technologiami stosowanymi w przedsiębiorstwie;
- zapoznanie się z urządzeniami, narzędziami i innym sprzętem technicznym stosowanym w procesach produkcyjnych lub usługowych;
- poznanie specyfiki pracy w rzeczywistych warunkach w branży związanej z nauczaniem przedmiotami;
- doskonalenie praktycznych umiejętności zastosowania wiedzy teoretycznej;
- zdobycie nowych doświadczeń zawodowych;
- nawiązanie kontaktów zawodowych umożliwiających ich wykorzystanie w procesie kształcenia zawodowego;
- doskonalenie umiejętności interpersonalnych w bezpośrednim kontakcie z pracownikami;
- rozpoznanie potrzeb i możliwości zatrudnienia absolwentów szkół na regionalnym lub lokalnym rynku pracy.

(akta kontroli str. 24-26, 222-258)

Dyrektor nie ustalił harmonogramu uczestniczenia nauczycieli przedmiotów zawodowych w szkoleniach branżowych, tj. nie wykonał obowiązku określonego w § 8 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 sierpnia 2019 r. w sprawie dofinansowania doskonalenia zawodowego nauczycieli, szczegółowych celów szkolenia branżowego oraz trybu i warunków kierowania nauczycieli na szkolenia branżowe⁴⁵, co opisano w dalszej części wystąpienia pokontrolnego w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 725)

W okresie objętym kontrolą Dyrektor, zgodnie z § 4 rozporządzenia w sprawie dofinansowania doskonalenia zawodowego nauczycieli, terminowo (tj. do dnia 31 października danego roku) składał do organu prowadzącego wnioski o dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli w następnym roku kalendarzowym, które, stosownie do § 3 ust. 1 i 2 ww. rozporządzenia, uwzględniały: wnioski nauczycieli o dofinansowanie kosztów doskonalenia zawodowego, wyniki

⁴¹ Dz.U. z 2023 r. poz. 984, ze zm.

⁴² Dz.U. poz. 2245, ze zm.

⁴³ Spośród 10 nauczycieli poddanych szczegółowemu badaniu ośmiu nauczycieli szkolenia branżowe ukończyło 31 sierpnia 2022 r., a dwóch 31 sierpnia 2023 r.

⁴⁴ Porozumienia zawarte 20 czerwca 2022 r. oraz 27 czerwca 2023 r.

⁴⁵ Dz. U. z 2023 r. poz. 2628. Dalej: „rozporządzenie w sprawie dofinansowania doskonalenia zawodowego nauczycieli”.

nadzoru pedagogicznego, wyniki egzaminu zawodowego i egzaminu maturalnego, wnioski z diagnozy potrzeb Szkoły w zakresie tematyki szkoleń, kierunki realizacji polityki oświatowej państwa na dany rok szkolny, wymogi określone w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 sierpnia 2017 r. w sprawie wymagań wobec szkół i placówek⁴⁶, Polityki Edukacji Miasta Katowice „Katowiczanie 2022”. W wyniku przeprowadzonych przez Dyrektora diagnoz potrzeb Szkoły w zakresie doskonalenia zawodowego⁴⁷ oraz zatwierdzonych przez Radę Pedagogiczną „Rocznych planów wspomagania nauczycieli ZSZ” w okresie objętym kontrolą wnioskowano o dofinansowanie szkoleń dla: Rady Pedagogicznej (pięć szkoleń), kadry kierowniczej (Dyrektora, Wicedyrektora, Kierownika Szkolenia Praktycznego – pięć szkoleń), nauczycieli – indywidualnie (corocznie według bieżących potrzeb Szkoły)⁴⁸.

Dyrektor, w złożonych do organu prowadzącego wnioskach, uwzględniał postulaty i propozycje nauczycieli o dofinansowanie doskonalenia zawodowego. I tak na rok 2020 wnioskowano o dofinansowanie trzech indywidualnych szkoleń branżowych⁴⁹, a na rok 2021 – jednego⁵⁰. Jak wyjaśnił Dyrektor, szkolenia branżowe w 2022 r. i 2023 r. zostały przeprowadzone nieodpłatnie przez firmy w ramach współpracy ze Szkołą, w związku z czym do organu prowadzącego nie były składane zapotrzebowania na ich dofinansowanie.

(akta kontroli str. 394, 509-534)

1.5. Przeprowadzone w toku kontroli NIK oględziny budynku i terenu Szkoły wykazały, że spełnione zostały następujące wymogi określone w przepisach rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach⁵¹:

- teren Szkoły był ogrodzony, otwory kanalizacyjne, studzienki i inne zagłębienia zakryte były odpowiednimi pokrywami, a szlaki komunikacyjne wychodzące poza ten teren skierowane były na aleję o zmniejszonym natężeniu ruchu⁵², zgodnie z § 7 ust. 1, 3 i 4 ww. rozporządzenia;
- plany ewakuacji poszczególnych kondygnacji budynku (parter, I i II piętro) były umieszczone na korytarzach w miejscach widocznych i łatwo dostępnych, a drogi ewakuacyjne zostały oznaczone w sposób wyraźny i trwałe stosownie do § 5 ww. rozporządzenia;
- we wszystkich pomieszczeniach sanitarno-higienicznych zapewniona była bieżąca ciepła i zimna woda, środki higieny osobistej oraz środki do dezynfekcji, a urządzenia sanitarno-higieniczne utrzymane były w czystości i pełnej sprawności, zgodnie z § 8 ww. rozporządzenia;
- schody wyposażone były w balustrady z poręczami zabezpieczonymi przed ewentualnym zsuwaniem się po nich (nie występowały otwarte przestrzenie

⁴⁶ Dz.U. z 2020 r. poz. 2198.

⁴⁷ Diagnozy Dyrektor dokonywał na podstawie indywidualnych rozmów z nauczycielami oraz wniosków o dofinansowanie różnych form doskonalenia zawodowego. Propozycje tematyki szkoleń dla Rady Pedagogicznej były składane przez nauczycieli podczas jej posiedzeń.

⁴⁸ Np. dla protokolantów, w zakresie bezpieczeństwa sieci komputerowych, w zakresie nowelizacji statutu szkoły.

⁴⁹ Kursy: montażu filmowego, obsługi programu „Subjekt GT-1” oraz grafiki komputerowej z obsługą programu „Adobe photo” i „Adobe ilustrator”.

⁵⁰ Szkolenie dotyczące obsługi programu „Wordpress”.

⁵¹ Dz.U. z 2020 r. poz. 1604. Dalej: „rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny w szkołach”.

⁵² Szkoła znajduje się w Katowicach przy alei Bolesława Krzywoustego, która w miejscu furtek, bramy wjazdowej oraz głównego wejścia na plac szkolny jest udostępniona dla pieszych i rowerzystów, a ruch kołowy jest ograniczony tylko do pojazdów rodziców odwożących dzieci do sąsiadującej szkoły podstawowej oraz pracowników Szkoły.

między biegami schodów, ani schody śliskie), stosownie do § 16 ww. rozporządzenia;

- we wszystkich pomieszczeniach, w których odbywały się zajęcia, zapewniono temperaturę co najmniej 18°C, stosownie do § 17 ust. 1 ww. rozporządzenia;
- objęte oględzinami pomieszczenia, tj. pokój nauczycielski, pokój nauczycieli wychowania fizycznego oraz pracownie: komputerowa, logistyczna, grafiki komputerowej i ciemni fotograficznej⁵³, były wyposażone w apteczki zaopatrzone w środki niezbędne do udzielania pierwszej pomocy i instrukcję o zasadach udzielania tej pomocy, zgodnie z § 20 ww. rozporządzenia;
- w objętych oględzinami ww. pracowniach: urządzenia techniczne zostały wyposażone w zabezpieczenia chroniące przed urazami, działaniem substancji szkodliwych dla zdrowia, porażeniem prądem elektrycznym, szkodliwymi wstrząsami, nadmiernym hałasem, działaniem wibracji lub promieniowaniem (nie występowały urządzenia niesprawne / uszkodzone), zgodnie z § 23 ww. rozporządzenia; przy maszynach i innych urządzeniach technicznych lub w ich pobliżu w widocznym miejscu znajdowały się instrukcje bezpiecznej obsługi, zgodnie z § 25 ww. rozporządzenia; w widocznym i łatwo dostępnym miejscu wywieszono były również regulaminy określające zasady bezpieczeństwa i higieny pracy, zgodnie z § 26 ww. rozporządzenia; stanowiska pracy uczniów dostosowane były do warunków antropometrycznych uczniów, zgodnie z § 24 ust. 1 ww. rozporządzenia.

Oględziny wykazały również, że na nawierzchni dróg i chodników na terenie Szkoły występowały w niektórych miejscach nierówności oraz płytkie ubytki, a na zewnętrznym boisku do koszykówki występowały ubytki w tartanowej nawierzchni, w sytuacji gdy, zgodnie z § 7 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny w szkołach, na terenie szkoły zapewnia się równą nawierzchnię dróg, przejść i boisk.

Powyższe kwestie odnotowano podczas corocznych przeglądów obiektów należących do Szkoły, przeprowadzonych zgodnie z wymogiem określonym w § 3 ust. 1 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny w szkołach. Przeglądy zostały wykonane przez Inspektora ds. BHP Centrum Usług Wspólnych w Katowicach⁵⁴ w dniach: 30 sierpnia 2019 r., 24 sierpnia 2020 r., 26 sierpnia 2021 r., 25 sierpnia 2022 r. i 29 sierpnia 2023 r.⁵⁵ W wyniku przeprowadzonych przeglądów sformułowano wnioski / uwagi / sugestie dotyczące głównie: odmalowania ścian i wymiany wykładziny PCV we wskazanych pomieszczeniach; demontażu krat w oknach; wymiany pękniętej szyby, starych drzwi do pomieszczeń i szafek w boksach ciemni; poczynienia starań w kierunku wyremontowania boiska oraz wymiany nawierzchni dróg i chodników; uzupełnienia brakujących piktogramów przy gaśnicach, kierunkach ewakuacji oraz zawartości apteczek.

(akta kontroli str. 304-306, 381-387)

⁵³ Oględzinami objęto pracownie wybrane według profesjonalnego osądu kontrolera, ze względu na ich wyposażenie służące do nauki poszczególnych zawodów.

⁵⁴ Dalej: „CUW”. Zgodnie ze statutem CUW, jego przedmiotem działania jest prowadzenie dla wyznaczonych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych (w tym placówek oświatowych), obsługi: finansowo-księgowej, administracyjnej, organizacyjno-prawnej, technicznej oraz wykonywanie innych zadań zleconych przez organ prowadzący (w tym związanych z BHP).

⁵⁵ W oparciu o *Procedurę kontroli warunków stanu bezpieczeństwa i higieny pracy i oceny ryzyka zawodowego CUW i jednostek obsługiwanych w zakresie BHP*.

W wyniku przeprowadzenia oględzin Szkoły stwierdzono, że zrealizowano większość wniosków, uwag i sugestii⁵⁶. Natomiast część zaleceń nie została wykonana, w tym m.in.: nie wymieniono starych drzwi do pomieszczeń oraz szafek w boksach ciemni, nie wykonano remontu części szatni, nie odmalowano ścian oraz nie wymieniono wykładzin podłogowych w salach lekcyjnych i innych pomieszczeniach Szkoły wskazanych w protokołach pokontrolnych. Ponadto nie zostało wyremontowane zewnętrzne boisko do koszykówki. Jak wyjaśnił Dyrektor, w kolejnych latach, zgodnie z wytycznymi Prezydenta Miasta Katowice, wnioskowano o środki na remont pomieszczeń szkolnych i boiska szkolnego, których ostatecznie nie przyznano. Nie podjęto natomiast działań w celu wymiany nawierzchni dróg i chodników oraz nie oznaczono nośności regałów w magazynie nr 34 i sali nr 5, co zostało opisane w dalszej części wystąpienia pokontrolnego w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Boisko nie zostało dopuszczone do użytku przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Katowicach⁵⁷ w 2016 r. W latach 2017-2023 Dyrektor wnioskował o przyznanie środków na jego remont, jednak wnioski te nie zostały uwzględnione przez organ prowadzący (według stanu na dzień 4 grudnia 2023 r.). Dyrektor na bieżąco informował PPIS o braku możliwości wyremontowania boiska, prosząc jednocześnie o wydłużenie terminu realizacji tego przedsięwzięcia. Dyrektor wyjaśnił: *Sporządzając projekt planu finansowego na rok 2024 ponownie uwzględniłem wydatek na remont boiska (...), a dodatkowo planuję wspólnie z Radą Rodziców w miesiącu grudniu złożyć stosowne pismo w tej sprawie do Prezydenta Miasta Katowice.*

(akta kontroli str. 381-387, 395, 454-508)

Na polecenie Prezydenta Miasta Katowice, pismami z dnia 31 stycznia 2020 r., 26 stycznia 2021 r., 3 lutego 2022 r., 30 stycznia 2023 r., Dyrektor przesłał do Urzędu Miasta Katowice *Informacje o stanie bezpieczeństwa i higieny pracy*, według wzoru przekazanego przez tę jednostkę.

(akta kontroli str. 279-295)

W latach 2019-2023 Technikum zawarło 170 umów o praktyki zawodowe⁵⁸, z których cztery⁵⁹ określały m.in.: obowiązki pracodawcy w zakresie zapewnienia: odzieży, obuwia roboczego i środków ochrony indywidualnej oraz środków higieny osobistej przysługujących pracownikom na danym stanowisku pracy; pomieszczenia do przechowywania odzieży i obuwia roboczego oraz środków ochrony indywidualnej; zapoznania ucznia z przepisami i zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy; zgodnie z § 8 ust. 2 pkt 1 lit. b i c oraz pkt 3 w związku z § 7 ust. 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie praktycznej nauki

⁵⁶ M.in.: zdemontowano kraty w oknach sal lekcyjnych i siłowni znajdujących się na parterze Szkoły, przy wszystkich gaśnicach zawieszono piktogramy, w sali nr 5 wymieniono pękniętą szybę, w niektórych pomieszczeniach Szkoły (tzn. w sekretariacie, na portierni, w pokoju nauczycielskim, w pokoju nauczycieli wychowania fizycznego, w bibliotece oraz w pokoju pielęgniarki) umieszczone zostały informacje o pracownikach wyznaczonych do udzielania pierwszej pomocy oraz wykonywania działań w zakresie zwalczania pożarów i ewakuacji pracowników, przy apteczkach umieszczone zostały listy osób wyznaczonych do udzielania pierwszej pomocy, apteczki zostały uzupełnione, znajdujące się w nich środki miały ważne terminy przydatności, w ciągu biegów schodów uzupełniono oznaczenia obniżen stropu oraz uskoków w podłodze (pierwsze i ostatnie schody).

⁵⁷ Dalej: „PPIS”.

⁵⁸ W poszczególnych latach 2019-2023 Technikum zawarło (odpowiednio): 21, 46, 36, 33 i 34 umowy.

⁵⁹ Nr: ZSZ-M.451.29.20, ZSZ-M.451.20.21, ZSZ-M.451.16.23 i ZSZ-M.451.23.23.

zawodu⁶⁰. Pozostałe umowy nie określały wszystkich ww. elementów, co zostało opisane w dalszej części wystąpienia pokontrolnego w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 260-274, 388-389)

Zgodnie z § 15 ust. 2 i 4 Rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 27 lipca 2004 r. w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy⁶¹ wszyscy pracownicy Szkoły posiadali aktualne szkolenia BHP.

(akta kontroli str. 296-298)

1.6. W latach 2019-2023 nadzór nad przebiegiem praktyk zawodowych uczniów Technikum przeprowadzał Kierownik Szkolenia Praktycznego w ZSZ. Nadzór odbywał się poprzez: wizyty Kierownika Szkolenia Praktycznego u pracodawców (potwierdzone podpisami i pieczętkami odwiedzanych firm w „Kartach kontroli praktyk zawodowych”), rozmowy telefoniczne z pracodawcami (szczególnie w czasie pandemii COVID-19 w roku szkolnym 2019/2020) oraz korespondencję elektroniczną (e-mail) z pracodawcami i innymi nauczycielami w czasie praktyk zawodowych odbywających się za granicą (w ramach programu „Erasmus+”). W latach szkolnych 2018/2019-2022/2023 przeprowadzono 74 wizyty u pracodawców, z tego w poszczególnych latach szkolnych odpowiednio: dziewięć, 16 (w tym sześć za granicą), 14, 22 (w tym 10 za granicą) oraz 13. W ramach nadzoru Kierownik Szkolenia Praktycznego sprawdzał: przeprowadzenie przez pracodawców szkolenia bhp dla praktykantów, zapoznanie praktykantów ze stanowiskiem szkoleniowym, realizację programu praktyk zawodowych, czas praktyk, warunki higieniczno-sanitarne oraz pomieszczenia socjalno-bytowe, wyposażenie praktykanta w odzież, obuwie robocze i środki ochrony indywidualnej. Ponadto, przeprowadzono bezpośrednie lub telefoniczne rozmowy z praktykantami na temat przebiegu ich praktyk. Kierownik Szkolenia Praktycznego oświadczył, że w latach 2019-2023 nie wydawano zaleceń w ramach przeprowadzanych nadzorów ze względu na brak istotnych uwag. Dodał, że drobne uwagi były wyjaśniane na bieżąco w formie ustnej. Zaliczenie praktyk zawodowych oraz dokonanie oceny ucznia następowało po przeprowadzeniu weryfikacji indywidualnych dzienników praktyk, które przed rozpoczęciem praktyk zawodowych otrzymywał każdy uczeń w wersji papierowej. Dzienniki praktyk były opieczętowane i podpisane przez uczniów. Weryfikacji zapisów w dziennikach praktyk zawodowych dokonywał Kierownik Szkolenia Praktycznego przynajmniej dwa razy w roku bezpośrednio po ukończeniu praktyk zawodowych. Weryfikacji podlegały: cotygodniowe wpisy opiekuna praktyki o realizacji praktyk, jego opinia na koniec praktyk oraz wystawione oceny końcowe za realizację czterotygodniowych praktyk. Kierownik Szkolenia Praktycznego oświadczył również, że bezpośrednio po praktykach przeprowadzano rozmowy z pracodawcami, którzy przedstawiali swoje wrażenia po ostatnich praktykach oraz spostrzeżenia przed kolejnymi terminami praktyk. W Szkole organizowano również „Dni Zawodów w Mielczarskim”⁶² oraz „Dni Otwarte Szkoły”⁶³, na które zapraszano m.in. pracodawców przyjmujących uczniów na praktyki zawodowe. W czasie takich spotkań omawiano realizację praktyk zawodowych na terenie ich zakładów pracy oraz wrażenia z realizacji takich praktyk.

(akta kontroli str. 259, 704-720)

⁶⁰ Dz. U. z 2019 r. poz. 391. Dalej: „rozporządzenie w sprawie praktycznej nauki zawodu”.

⁶¹ Dz. U. z 2004 r. Nr 180, poz. 1860.

⁶² „Dni Zawodów w Mielczarskim” odbyły się w dniach 21-22 kwietnia 2022 r. i 19 kwietnia 2023 r.

⁶³ „Dni Otwarte Szkoły” odbyły się: 21 maja 2020 r., 8 czerwca 2021 r., 28 kwietnia 2022 r. i 25 maja 2023 r.

W wyniku przeprowadzonych w toku kontroli NIK oględzin pięciu pracowni, w których realizowane było kształcenie we wszystkich zawodach nauczanych w Technikum (tzn. technik organizacji reklamy / technik reklamy, technik logistyk i technik handlowiec) ustalono, że wyposażenie tych pracowni pozwalało na realizację podstaw programowych w ww. zawodach. I tak:

Pracownia grafiki komputerowej, w której realizowane było kształcenie w zawodach technik organizacji reklamy i technik reklamy wyposażona była w 15 stanowisk komputerowych dla uczniów oraz jedno dla nauczyciela (komputery miały zainstalowane oprogramowanie: biurowe „Libre office” do tworzenia grafiki komputerowo-wektorowej "Corel Draw" i grafiki rastrowej "Adobe Photoshop" oraz do obróbki audio i wideo "Audacity"), projektor multimedialny podwieszony pod sufitem, sieciową drukarkę drukującą w kolorze w formacie A3 „Brother MFC-J6520 DW wraz ze skanerem, ploter tnąco-rysujący „Seria XL1100”, drukarkę 3D „Banach School”, a na ścianie zawieszona była tablica metalowa z możliwością przyczepiania materiałów prezentacyjnych oraz kart do prowadzenia wykładów. Ponadto w pracowni korzystano z 24 zestawów słuchawkowo-mikrofonowych (przechowywanych w sekretariacie Szkoły), kamery cyfrowej „Sony DCR-SR-32” oraz trzech cyfrowych aparatów fotograficznych⁶⁴ stanowiących wyposażenie pracowni fotograficznej. Literatura zawodowa przechowywana była w bibliotece szkolnej.

W pracowni komputerowej, w której realizowane było kształcenie we wszystkich ww. zawodach nauczanych w Technikum znajdowały się 24 stanowiska komputerowe dla uczniów i jedno dla nauczyciela podłączone do sieci lokalnej z dostępem do Internetu oraz z systemem pn. „INSERT GT” zawierającym m.in. program pn. "Subiekt GT" (handel i magazyn). System ten zawierał funkcje wspomagające do operacji: finansowo-księgowych, kadrowo-płacowych, obsługi sprzedaży i gospodarki magazynowej, prowadzenia księgi przychodów i rozchodów, obliczania podatków, sporządzania sprawozdań statystycznych, obsługi zobowiązań wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. W systemie zamieszczone były również druki formularzy stosowanych w prowadzeniu działalności handlowej, w tym dotyczące zatrudnienia i płac, formularze dokumentów księgowych oraz sprawozdań statystycznych, formularze jednostkowego sprawozdania finansowego i wzorcowy plan kont. Do dyspozycji uczniów w pracowni znajdowały się ponadto dwa urządzenia wielofunkcyjne (zawierające: drukarkę, skaner, faks) oraz rzutnik multimedialny zawieszony pod sufitem. W formie elektronicznej, z wykorzystaniem komputerów, dostępne były przepisy prawa dotyczące rachunkowości i prowadzenia działalności handlowej.

Pracownia logistyki wraz z magazynem pokazowym, w której realizowane było kształcenie w zawodzie technik logistyk, znajdowały się stanowiska komputerowe dla 18 uczniów oraz jedno dla nauczyciela podłączone do sieci lokalnej z dostępem do Internetu oraz z zainstalowanym systemem pn. „INSERT GT” zawierającym m.in. program pn. "Subiekt GT" (handel i magazyn). Pracownia wyposażona była również w rzutnik multimedialny, tablicę interaktywną zawieszoną na ścianie (pełniącą również rolę ekranu dla wyświetlanych filmów edukacyjnych o tematyce związanej z nauczaniem przedmiotem), materiały i środki dydaktyczne (plansze poglądowe, literaturę fachową), wzory dokumentów związanych z gospodarką magazynową (np. druki WZ, PZ oraz inne w ramach oprogramowania komputerowego). W magazynie pokazowym znajdowały się sprzęt i urządzenia do: składowania (organizery ściennie, regał, palety), pakowania (opakowania kartonowe, uchwyt do taśmy pakunkowej),

⁶⁴ Cyfrowe aparaty fotograficzne marki: „Nikon D-5000” x 2 szt. I Sony Cyber shot DSC M 300”.

oznaczania, zabezpieczania i monitorowania ładunków oraz ich identyfikowania (czytnik kodów kreskowych, taśma ostrzegawcza).

Pracownia ekonomiczno-finansowa, w której realizowane było kształcenie we wszystkich ww. zawodach nauczanych w Technikum wyposażona była w 15 stanowisk komputerowych dla uczniów oraz jedno dla nauczyciela podłączone do sieci lokalnej z dostępem do Internetu oraz z zainstalowanym systemem pn. „INSERT GT” (zawierającym m.in. program pn. "Subiekt GT" (handel i magazyn) oraz pakietem programów „Office”), projektor multimedialny, ekran (zawieszony na ścianie) oraz narzędzie do otwierania listów. W komputerach zamieszczone były (w wersji elektronicznej z możliwością wyświetlania na ekranie): jednolity rzeczowy wykaz akt, instrukcje kancelaryjne, dziennik podawczy, wzory pism i graficznych układów tekstów (w tym wzory pism handlowych w języku polskim i języku angielskim), słowniki i encyklopedie dotyczące działalności handlowej. W wersji papierowej na wyposażeniu sali były następujące materiały biurowe (druki): zwrot materiałów (Zw), wydawanie materiałów na zewnątrz (Wz), przyjęcie materiałów zewnętrznych (Pz), przesunięcie materiałów (Mm), pobranie materiałów wewnętrzne (Rw), polecenie przelewu, faktura VAT, faktura VAT korygująca, nota korygująca, dowód wpłaty (KP), dowód wypłaty (KW), karta materiałowa ilościowo-wartościowa oraz delegacje. Na ścianie pracowni zawieszono były przykłady nośników reklamy w postaci rocznych kalendarzy przygotowanych przez uczniów (kształcących się w zawodzie technik reklamy).

Pracownia handlu, w której realizowane było kształcenie w zawodzie technik handlowiec, wyposażona była w 16 kompletów stolików uczniowskich wraz z krzesłami, urządzenia (wraz z instrukcjami obsługi) składające się na wyposażenie stanowiska sprzedaży, tj.: dwie wagi, trzy kasy fiskalne, cztery metkownice oraz wózek do przewożenia towarów. Ponadto na ścianach zawieszono były plansze poglądowe zawierające wzory druków handlowych (6 szt.). Literatura zawodowa dotycząca sprzedaży znajdowała się w bibliotece szkolnej. Ponadto na wyposażeniu Szkoły znajdowały się: telefon z automatyczną sekretarką i faksem, skaner, niszczarka oraz dyktafon (w pomieszczeniu byłego sekretariatu) oraz bindownica.

(akta kontroli str. 539-541, 544-549, 552-553)

1.7. Identyfikacja potrzeb w zakresie wyposażenia i sprzętu niezbędnego do realizacji podstawy programowej i programów nauczania w Technikum była prowadzona na podstawie zgłoszeń nauczycieli przekazywanych do sekretarza Szkoły, sekretariatu lub bezpośrednio do Dyrektora.

(akta kontroli str. 725)

Na każdy rok okresu objętego kontrolą Dyrektor ujmował w planie budżetowym zakupy wyposażenia sal lekcyjnych w postaci: mebli do klas i pracowni, pomocy naukowych oraz książek do biblioteki. Miasto Katowice jako organ prowadzący, nie przyznało w całości wnioskowanej kwoty (na lata 2019 i 2020) bądź przyznało środki we wnioskowanej wartości, lecz w trakcie roku szkolnego zaistniała konieczność przeniesienia ich na zabezpieczenie podstawowych potrzeb, dotyczących funkcjonowania szkoły (na lata 2021 i 2022)⁶⁵. Na 2023 r. Miasto Katowice przyznało tylko niewielką część środków. Dyrektor stwierdził: *Przyznana kwota zostanie wykorzystana na zakup pomocy naukowych o ile nie braknie środków na zabezpieczenie podstawowych potrzeb.*

⁶⁵ M.in. opłaty za telefon stacjonarny, opłacenie badań lekarskich pracowników, opłacenie szkoleń okresowych BHP dla pracowników, opłaty za energię elektryczną.

W związku z nieprzyznawaniem planowanych środków przez organ prowadzący Dyrektor w celu zaspokojenia zidentyfikowanych potrzeb Szkoły zakupy dokonywał pod koniec roku kalendarzowego z zaoszczędzonych w tym roku środków oraz otrzymanej subwencji. W 2019 r. dokonano zakupów za kwotę 63 462 zł⁶⁶, a w 2020 r. za kwotę 1 324,37 zł⁶⁷. Dyrektor wyjaśnił, że w 2020 r. w związku z pandemią koronawirusa SARS- COV 2 wystąpiła konieczność zakupu niezbędnych środków odkażających, maseczek itp., a co za tym idzie dokonano przeniesienia środków częściowo z pomocy naukowych. Z kolei w 2021 r. tylko doposażono bibliotekę szkolną (książki, testy, repetytorium, materiały dotyczące kształcenia zawodowego), a w 2022 r. zakupiono tablet graficzny za kwotę 359 zł.

Zakupów dokonano również w ramach dofinansowania uzyskanego w 2020 r. z rządowego programu „Aktywna Tablica”⁶⁸ oraz w 2023 r. w związku ze współpracą Miasta Katowice z UNICEF w zakresie pomocy dla dzieci i rodzin z Ukrainy uciekających przed wojną⁶⁹.

Dyrektor wyjaśnił, że nigdy nie było sytuacji niezrealizowania potrzeb w zakresie wyposażenia i sprzętu niezbędnego do realizacji programów nauczania, ponieważ wszystkie zgłoszenia były weryfikowane (tzn. dostosowywane do możliwości finansowych Szkoły – przyp. kontrolera) i ewentualnie przenoszone na inny rok stosownie do posiadanych / planowanych środków finansowych na ten cel.

(akta kontroli str. 21-22, 725)

Szkoła w okresie objętym kontrolą otrzymała również wyposażenie w formie darowizny o łącznej wartości 6 342,98 zł⁷⁰. W dniu 27 listopada 2023 r. z Narodowego Banku Polskiego Szkoła pozyskała nieodpłatnie siedem komputerów o łącznej wartości 2 000,00 zł.

(akta kontroli str. 21-22, 538)

Dyrektor wyjaśnił, że w okresie objętym kontrolą w Technikum nie wystąpiły przypadki braku realizacji zajęć z uwagi na braki sprzętu / wyposażenia wykorzystywanego w kształceniu w poszczególnych zawodach.

(akta kontroli str. 725)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Dyrektor nie ustalił harmonogramu uczestniczenia nauczycieli przedmiotów zawodowych w szkoleniach branżowych, w sytuacji gdy sporządzenie takiego harmonogramu było wymagane w § 8 rozporządzenia w sprawie dofinansowania doskonalenia zawodowego nauczycieli.

Protokół (akta kontroli str. 725)

⁶⁶ Zakupiono: 19 komputerów, sześć telewizorów, projektor multimedialny, 14 monitorów, ploter PC-XL, urządzenie wielofunkcyjne BROTHER oraz trzy metkownice z rolkami.

⁶⁷ Zakupiono dwa tablety.

⁶⁸ Rządowy program rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych na lata 2020–2024. Za kwotę 17 500,00 zł zakupiono: interaktywną tablicę ceramiczną, projektor ultraoogniskowy EPSON oraz trzy laptopy.

⁶⁹ Szkoła zakupiła za kwotę 43 404,70 zł następujące wyposażenie pracowni: cztery monitory interaktywne MAC, pięć laptopów oraz jedno urządzenie wielofunkcyjne.

⁷⁰ Szkole przekazano: siedem tableatów, 13 zestawów komputerowych wraz z monitorami oraz dwa rzutniki multimedialne.

Dyrektor wyjaśnił, że wymagany harmonogram nie został ustalony ze względu na trwającą pandemię COVID-19, natomiast po zawieszeniu stanu zagrożenia epidemiologicznego, tzn. w maju 2022 r., wyznaczeni na szkolenie branżowe zostali wszyscy nauczycieli przedmiotów zawodowych pracujący w Technikum, a w 2023 r. na ww. szkolenie wyznaczono kolejną grupę nauczycieli zatrudnionych w roku szkolnym 2022/23. Dyrektor nadmienił, że wymagany harmonogram zostanie opracowany począwszy od 2024 r.

(akta kontroli str. 395, 725)

NIK zwraca uwagę, że brak harmonogramu uczestniczenia nauczycieli przedmiotów zawodowych w szkoleniach branżowych występował zarówno przed, jak i po pandemii COVID-19.

2. Dyrektor nie podjął działań mających na celu wymianę nawierzchni dróg i chodników na terenie Szkoły oraz umieszczenie informacji o nośności regałów w magazynie nr 34 i sali nr 5, podczas gdy w zaleceniach, po przeprowadzonych w latach 2019-2023 przeglądach obiektów należących do Szkoły pod kątem zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z tych obiektów przez uczniów, wskazywano na potrzebę podjęcia takich działań. W niektórych miejscach na nawierzchni dróg i chodników występowały bowiem nierówności oraz płytkie ubytki. Z kolei wykorzystywane w magazynie nr 34 i w sali nr 5 regały wymagały oznaczenia ich nośności w celu ich bezpiecznego użytkowania. Naruszono zatem § 2 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny w szkołach, zgodnie z którym dyrektor zapewnia m.in. bezpieczne i higieniczne warunki pobytu w szkole, a także § 7 ust. 2 pkt 2 tego rozporządzenia, stanowiący m.in., iż na terenie szkoły zapewnia się równą nawierzchnię dróg i przejść.

(akta kontroli str. 304-306, 384, 386-387, 391-392, 725)

Dyrektor wyjaśnił: *W zakresie wymiany nawierzchni dróg i chodników nie poczyniłem starań o środki, gdyż priorytetem w mojej ocenie był remont boiska.* Dodał, że brak informacji o nośności regałów zostanie uzupełniony w najbliższym czasie.

(akta kontroli str. 395)

NIK zwraca uwagę, że Dyrektor Szkoły winien podejmować działania w celu spełnienia wszystkich wymogów określonych w rozporządzeniu w sprawie bezpieczeństwa i higieny w szkołach, a nie tylko tych, które w jego ocenie są priorytetowe.

3. Spośród 170 umów o praktyki zawodowe zawartych przez Dyrektora Technikum w okresie objętym kontrolą (stan na 17 listopada 2023 r.), 166 (97,6%) nie określało obowiązku podmiotu przyjmującego ucznia na praktyki zawodowe w zakresie:

- zapewnienia uczniom obuwia roboczego oraz środków ochrony indywidualnej i higieny osobistej przysługujących pracownikom na danym stanowisku pracy;
- pomieszczenia do przechowywania odzieży, obuwia roboczego i środków ochrony indywidualnej;
- zapoznania ucznia z przepisami i zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy,

czym naruszono § 7 ust. 2 pkt 7 w związku z § 8 ust. 2 pkt 1 lit. b i c oraz pkt 3 rozporządzenia w sprawie praktycznej nauk zawodu.

(akta kontroli str. 200-204, 260-274, 388-389, 398-399)

Dyrektor wyjaśnił, że powyższy brak wynikał z korzystania ze wzorów umów zawieranych z pracodawcami przed rokiem szkolnym 2019/2020. Ówczesne wzory umów takich zapisów nie posiadały, a w umowach zawieranych od 2019 r.

przedmiotowy zapis został przeoczony. Dodał również: *Uczniowie Technikum w pierwszych dniach praktyk zawodowych zawsze byli przygotowywani/szkoleni przez podmioty organizujące praktyki zawodowe w zakresie bhp, we wszystkich firmach. Pracodawcy przedstawiali nam zaświadczenia, certyfikaty i inne poświadczenia w tym zakresie. Ponadto Kierownik Szkolenia Praktycznego sprawdzał to w trakcie wizyt kontrolnych u Pracodawców.*

(akta kontroli str. 393)

W analizowanych „Kartach kontroli praktyk zawodowych” z lat 2019-2023, wypełnianych przez Kierownika Szkolenia Praktycznego Technikum, nie stwierdzono zapisów odnoszących się do spełnienia przez pracodawców obowiązku przeszkolenia uczniów w zakresie bhp, jednak w dwóch przypadkach Szkoła dysponowała przedstawionymi przez pracodawców certyfikatami przeprowadzonego wstępnego szkolenia uczniów, w tym w zakresie BHP⁷¹.

W trakcie kontroli NIK, Dyrektor przedstawił nowy wzór umowy o praktyki zawodowe (obowiązujący od 15 stycznia 2024 r.), spełniający wymóg określony w § 7 ust. 2 pkt 7 w związku z § 8 ust. 2 pkt 1 lit. b i c oraz pkt 3 rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu, a także nowy wzór „Karty kontroli praktyk zawodowych”, zawierający odpowiednią kolumnę na potwierdzenie spełnienia przez podmiot przyjmujący ucznia na praktyki zawodowe wymogu przeszkolenia ucznia w zakresie bhp.

(akta kontroli str. 259, 388-389, 393, 396-399)

OCENA CZĄSTKOWA

Technikum dysponowało odpowiednim wyposażeniem, umożliwiającym realizację podstawy programowej i przyjętych programów nauczania w zawodach szkolnictwa branżowego. Kształcenie zawodowe realizowała odpowiednio wykwalifikowana kadra nauczycielska, wywiązująca się z obowiązku doskonalenia zawodowego. Stwierdzona nieprawidłowość polegająca na nieustaleniu wymaganego harmonogramu uczestniczenia nauczycieli w szkoleniach branżowych miała charakter formalny. W Szkole nie podjęto działań mających na celu wymianę nawierzchni dróg i chodników na terenie Szkoły oraz umieszczenie informacji o nośności regałów w magazynie nr 34 i sali nr 5, podczas gdy w zaleceniach, po przeprowadzonych w latach 2019-2023 przeglądach obiektów należących do Szkoły pod kątem zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z tych obiektów przez uczniów, wskazywano na potrzebę podjęcia takich działań. Nie zrealizowano także innych zaleceń sformułowanych w wyniku okresowych przeglądów obiektów Szkoły (w zakresie remontu niektórych pomieszczeń i boiska), gdyż organ prowadzący nie przyznał wnioskowanych na ten cel środków finansowych. W rezultacie, nie w pełni zapewnione były bezpieczne i higieniczne warunki korzystania z obiektów szkolnych. Ponadto, w 97,6% zawartych umów o praktyki zawodowe nie określono wszystkich wymaganych obowiązków pracodawcy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

2. Realizacja procesu kształcenia

2.1. Analiza obwieszczeń Ministra Edukacji Narodowej w sprawie prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym

⁷¹ Nr: ZSZ-M.451.39.20 i ZSZ-M.451.20.23.

i wojewódzkim rynku pracy⁷² obejmujących lata 2019-2023 wykazała, że zapotrzebowanie na rynku województwa śląskiego:

- na technika handlowca było w latach 2019-2023 umiarkowane;
- na technika logistyka było w 2019 r. umiarkowane, a w latach 2020-2023 – istotne;
- na technika reklamy było w latach 2021-2023 umiarkowane (w latach 2019-2020 zawód ten nie występował w prognozach zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego w województwie śląskim).

Wyżej wymienione zawody nie występowały w prognozach zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym rynku pracy.

(akta kontroli str. 324-369)

W okresie objętym kontrolą zmiany kształcenia w zawodach w klasach pierwszych Technikum polegały na rozpoczęciu w roku szkolnym 2019/2020 nauczania w zawodzie technik reklamy oraz na zaprzestaniu w tym samym roku szkolnym nauczania w zawodzie technik organizacji reklamy. Stosownie do art. 68 ust. 7 pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe⁷³ Dyrektor uzyskał opinię Wojewódzkiej Rady Rynku Pracy w Katowicach o zasadności kształcenia w zawodzie technik reklamy, zgodnie z potrzebami rynku pracy⁷⁴.

(akta kontroli str. 30-32, 45-49)

O wyborze realizowanych trzech kierunków zawodowych w Technikum, zgodnie z wyjaśnieniami Wicedyrektora ZSZ, decydowała głównie tradycja szkoły, ale też niesłabnące zapotrzebowanie na absolwentów o danym profilu wykształcenia. Zawód technik reklamy⁷⁵ w wyniku reformy edukacji przeprowadzonej w 2018 r. został przekształcony z zawodu technik organizacji reklamy, w którym Szkoła kształciła od 1976 r. Nastąpiło rozszerzenie treści kształcenia z powodu konieczności dostosowania ich do zapotrzebowania zmieniającego się rynku pracy. Od początku działalności Szkoły głównym kierunkiem było kształcenie handlowców⁷⁶ i jest postrzegana jako szkoła z wieloletnią tradycją w tym zawodzie. Natomiast technik logistyk⁷⁷ to nowoczesny kierunek, który otwiera absolwentom możliwość podjęcia pracy zarówno na rynku krajowym jak i zagranicznym.

(akta kontroli str. 30-34)

W kontrolowanym okresie Szkoła nie prowadziła badań, ankiet lub spotkań z pracodawcami w celu uzyskania ich opinii na temat absolwentów i jakości kształcenia. Współpracowano natomiast z podmiotami ze sfery biznesu

⁷² M.P. z 2019 r. poz. 276, M.P. z 2020 r. poz. 106, M.P. z 2021 r. poz. 122, M.P. z 2022 r. poz. 120, M.P. z 2023 r. poz. 145.

⁷³ Dz.U. z 2023 r. poz. 900, ze zm. Dalej: „ustawa Prawo oświatowe”.

⁷⁴ Uchwała Nr 0019/452/2019 z dnia 14 marca 2019 r.

⁷⁵ Wicedyrektor Szkoły wyjaśnił: „Wg Barometru zawodów dla województwa śląskiego technik reklamy lokuje się w grupie zawodów zrównoważonych a w niektórych regionach wykazuje wzrost zapotrzebowania. Zapotrzebowanie na pracowników posiadających umiejętności takie jak: monter reklam, grafik komputerowy, specjalista ds. promocji i reklamy, specjalista ds. marketingu i reklamy jest zgłaszane przez pracodawców w naszym regionie, a także na terenie całego kraju. Zgodnie z wykazem zawodów deficytowych i nadwyżkowych dla województwa śląskiego, prace które może wykonywać Technik reklamy, takie jak: montowanie reklam lub projektowanie multimediów zostały zakwalifikowane do zawodów deficytowych.”

⁷⁶ Wicedyrektor Szkoły wyjaśnił: „Wg Barometru zawodów osoby z wykształceniem handlowym należą do grupy zawodów zrównoważonych, a w niektórych regionach województwa śląskiego do grupy zawodów poszukiwanych przez pracodawców.”

⁷⁷ Wicedyrektor Szkoły wyjaśnił: „Zawody związane z logistyką wg Barometru zawodów dla województwa śląskiego należą do grupy zawodów zrównoważonych oraz w grupie wykazują wzrost zapotrzebowania.”

prowadzącymi działalność gospodarczą na terenie województwa śląskiego, co miało wpływ na dostosowanie oferty kształcenia do potrzeb rynku pracy. Współpraca polegała m.in. na umożliwieniu uczniom odbywania praktyk zawodowych, przeprowadzaniu lekcji dydaktycznych i zajęć warsztatowych przez pracowników przedsiębiorców, okresowego nagradzania uczniów wyróżniających się.

(akta kontroli str. 34-35, 54, 56-57, 59-60, 64, 69-70, 72-78, 80-99, 103-104)

Wicedyrektor Szkoły wyjaśnił: *Szkoła bieżąco śledzi losy tych absolwentów, z którymi ma kontakt na terenie szkoły bądź w ich miejscach pracy. Absolwenci odwiedzają także szkołę w czasie trwania Dni Otwartych bądź Dni Zawodów i dzielą się informacjami o przebiegu swojej pracy zawodowej. Z niektórymi absolwentami szkoła ma kontakt, gdyż pracują lub prowadzą firmy, w których nasi uczniowie odbywają praktyki zawodowe.*

(akta kontroli str. 27, 35, 100-102)

2.2 Zestaw programów nauczania, obejmujący m.in. programy nauczania z przedmiotów zawodowych tj. technik reklamy, technik handlowiec i technik logistyk, obowiązujący w Technikum w roku szkolnym 2022/2023, został pozytywnie zaopiniowany przez Radę Pedagogiczną⁷⁸ i dopuszczony do użytku przez Dyrektora w dniu 30 sierpnia 2019 r., zgodnie z art. 22a ust. 6 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty⁷⁹.

(akta kontroli str. 556-565)

2.3 W wyniku badania szkolnych planów nauczania oraz elektronicznych dzienników lekcyjnych dla trzech zawodów, w których kształcono w Technikum w roku szkolnym 2022/2023⁸⁰, ustalono, że:

a) tygodniowy wymiar kształcenia zawodowego był równy bądź wyższy niż tygodniowy wymiar kształcenia zawodowego określony w załączniku nr 5 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół⁸¹ (w klasach I-V odpowiednio: 11, 13, 12, 13 i siedem godzin) i wynosił dla technika reklamy odpowiednio: 11, 14, 13, 14 i osiem godzin, dla technika logistyka odpowiednio: 11, 14, 13, 13 i siedem godzin, a dla technika handlowca odpowiednio: 11, 13, 13 14 i siedem godzin;

b) w pięcioletnim okresie nauczania w każdym z zawodów objętych badaniem udział liczby godzin zajęć praktycznych w liczbie godzin kształcenia zawodowego wynosił 50,0%, zgodnie z wymogiem określonym w załączniku nr 5 do rozporządzenia w sprawie ramowych planów nauczania;

c) łączna liczba godzin kształcenia zawodowego w każdym z objętych badaniem zawodów wyniosła: 1740 dla technika handlowca, 1800 dla technika reklamy i 1680 dla technika logistyka i była wyższa od minimalnej liczby godzin kształcenia zawodowego określonej w załącznikach nr 11, 21 i 26 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego⁸².

(akta kontroli str. 566-685)

⁷⁸ Uchwała nr 461/3 z dnia 30 sierpnia 2019 r. w sprawie opinii dotyczącej dopuszczenia do użytku w szkole zaproponowanych przez nauczycieli programów nauczania w Technikum nr 13 i Branżowej Szkole I stopnia nr 8.

⁷⁹ Dz.U. z 2022 r. poz. 2230, ze zm.

⁸⁰ Technik handlowiec, technik logistyk, technik reklamy.

⁸¹ Dz.U. poz. 639, ze zm. Dalej: „rozporządzenie w sprawie ramowych planów nauczania”.

⁸² Dz.U. poz. 991, ze zm. Dalej: „rozporządzenie w sprawie podstaw programowych”.

2.4. W Technikum nie opracowano programu realizacji doradztwa zawodowego, na lata szkolne od 2019/2020 do 2022/2023, podczas gdy wymóg opracowania takiego dokumentu na każdy rok szkolny został określony w § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego⁸³. Z kolei na rok szkolny 2023/2024 przyjęto 31 sierpnia 2023 r. dokument pn. *Przykładowy program doradztwa zawodowego dla technikum z proponowanymi scenariuszami*, który nie zawierał elementów określonych w § 4 ust. 2 ww. rozporządzenia ustalonych dla konkretnej szkoły. Kwestie te opisano w dalszej części wystąpienia pokontrolnego w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 307, 313-323, 724-725)

W Technikum w badanym okresie realizowano działania z zakresu doradztwa zawodowego, przy czym Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego nie został przyjęty w formie dokumentu. Dyrektor wyjaśnił, że wynikało to z interpretacji przepisu § 4 ust. 1 rozporządzenia w sprawie doradztwa zawodowego, który nie wskazywał jednoznacznie konieczności pisemnego opracowania takiego systemu. Dodał, że projekt pisemnej wersji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego zostanie przedstawiony na najbliższym posiedzeniu Rady Pedagogicznej. Dyrektor wskazał również, że w ramach ww. systemu Szkoła poprzez działania edukacyjne przygotowuje uczniów do świadomego i samodzielnego planowania kariery oraz podejmowania i zmian decyzji edukacyjnych / zawodowych, uwzględniających poznawanie własnych zasobów oraz analizę informacji na temat rynku pracy i systemu edukacji.

Szczegółowa analiza działań podejmowanych w zakresie realizacji doradztwa zawodowego w roku szkolnym 2022/2023 wykazała, że działania te były realizowane w ramach współpracy z różnymi podmiotami w postaci: warsztatów dla uczniów klas maturalnych pn. „Pierwsza praca z (...)”, cyklu spotkań z przedstawicielem firmy reklamowej dla uczniów kształcących się w zawodzie technik reklamy, spotkania z przedstawicielem Wojewódzkiego Inspektoratu Transportu Drogowego w Katowicach, wykładów pt. „Zawody w branżach kreatywnych” oraz „Wchodzenie firmy z ofertą na rynek”⁸⁴, wycieczek do salonów samochodowych dla uczniów klas maturalnych w zawodach technik handlowiec i technik reklamy, imprezy pn. „Dzień zawodów w Mielczarskim”, w którym udział wzięli przedstawiciele pięciu przedsiębiorstw.

(akta kontroli str. 65, 97, 99, 138)

2.5. W okresie objętym kontrolą, tj. w dniu 7 stycznia 2020 r., w Szkole zorganizowano kurs obsługi kasy fiskalnej⁸⁵, a w okresach od października 2019 r. do stycznia 2020 r.⁸⁶ i od października 2021 r. do lutego 2022 r. – dodatkowe zajęcia z języka angielskiego zawodowego i języka hiszpańskiego⁸⁷ (w ramach programu Erasmus+⁸⁸).

(akta kontroli str. 29, 44, 148-162, 370-376)

⁸³ Dz. U. poz. 325. Dalej: „rozporządzenie w sprawie doradztwa zawodowego”.

⁸⁴ Przeprowadzonych przez wykładowcę Górnośląskiej Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości im. Karola Goduli w Chorzowie.

⁸⁵ Kurs obsługi kas fiskalnych zorganizowano również przed okresem objętym kontrolą, w dniu 26 listopada 2018 r.

⁸⁶ Zajęcia z języka hiszpańskiego w wymiarze 15 godzin zegarowych dla 16 osób, zajęcia z języka angielskiego zawodowego w wymiarze 40 godzin zegarowych dla 16 osób.

⁸⁷ Zajęcia z języka hiszpańskiego w wymiarze 15 godzin zegarowych dla 18 osób, zajęcia z języka angielskiego zawodowego w wymiarze 40 godzin zegarowych dla 18 osób.

⁸⁸ Projekt „Fachowcy w służbie ochrony planety”.

Jak poinformował Dyrektor, Technikum nie oferowało uczniom przygotowania do nabycia dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów określonych w załączniku nr 33 do rozporządzenia w sprawie podstaw programowych⁸⁹, ani przygotowania do nabycia dodatkowych uprawnień zawodowych w zakresie wybranych zawodów lub kwalifikacji rynkowych funkcjonujących w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji. Dyrektor wyjaśnił, że Technikum nie oferowało uczniom takiego przygotowania (...) ze względu na przeznaczenie godzin stanowiących różnicę między sumą godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego określoną w ramowym planie nauczania a minimalną liczbą godzin kształcenia zawodowego dla kwalifikacji wyodrębnionych w zawodzie określoną w podstawie programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego na zwiększenie liczby godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego. Decyzja ta została podjęta ze względu na lepsze przygotowanie uczniów do egzaminów zawodowych. Z wieloletniego doświadczenia pracy z młodzieżą rekrutującą się do naszej szkoły wynika konieczność poświęcenia większej liczby godzin na obowiązkowe zajęcia edukacyjne kształcenia zawodowego celem dobrego przygotowania do egzaminu zawodowego.

(akta kontroli str. 377-378)

2.6. Zgodnie z § 4 ust. 1, 5 i 6 rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu, praktyczna nauka zawodu w Technikum była organizowana w formie zajęć praktycznych (w czasie trwania zajęć dydaktyczno-wychowawczych w Szkole) oraz praktyk zawodowych odbywanych u pracodawców na podstawie umów o praktyki zawodowe, zawartych pomiędzy Dyrektorem a poszczególnymi pracodawcami.

W latach szkolnych od 2019/2020 do 2023/2024 zawarto 170 takich umów, z tego w latach szkolnych: 2019/2020 – 21, 2020/2021 – 46, 2021/2022 – 36, 2022/2023 – 33, 2023/2024 – 34. Umowy o praktyki zawodowe zawierały elementy określone w § 7 ust. 2 rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu, m.in. nazwę i adres Szkoły oraz pracodawcy; imiona i nazwiska uczniów przyjmowanych na praktyki zawodowe wraz z określeniem zawodu; formę, zakres oraz termin rozpoczęcia i zakończenia praktycznej nauki zawodu; sposób ponoszenia kosztów realizacji praktycznej nauki zawodu; prawa i obowiązki stron umowy, przy czym 97,6% umów nie zawierało wszystkich obowiązków pracodawcy w zakresie bhp, które winny być określone w umowie (co przedstawiono w pkt 1.5. i sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości obszaru 1. wystąpienia pokontrolnego*). Stosownie do § 7 ust. 3 rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu program nauczania danego zawodu stanowił załącznik do umowy.

W roku szkolnym 2022/2023 praktyki zawodowe odbyło łącznie 104 uczniów, z tego: 21 uczniów w zawodzie technik handlowiec, 35 uczniów w zawodzie technik logistyk i 48 uczniów w zawodzie technik reklamy. W okresie od 3 do 31 października 2022 r. praktyki zawodowe odbyli uczniowie klas III, a w okresie od 6 do 31 marca 2023 r. – uczniowie klas IV.

(akta kontroli str. 191-204, 388, 394, 570-573, 596-606)

Dyrektor oświadczył, że ubezpieczenia uczniów na praktykach zawodowych dokonywali rodzice uczniów oraz sami uczniowie. Byli oni informowani o konieczności zawarcia umowy ubezpieczenia NNW⁹⁰ indywidualnie, co było jednym z warunków

⁸⁹ Dla technika handlowca: handel elektroniczny, handel hurtowy, przygotowanie do kierowania pojazdem samochodowym w zakresie kategorii B; dla technika reklamy: modelowanie 3D.

⁹⁰ Ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków.

realizowania praktyk. Dyrektor dodał, że Kierownik Szkolenia Praktycznego każdorazowo przed rozpoczęciem praktyk zawodowych sprawdzał i przekazywał pracodawcom informacje o posiadaniu przez uczniów ubezpieczenia NNW na czas odbywania praktyki zawodowej. Tymczasem, zgodnie z § 8 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu, to na Szkole ciążył obowiązek zapewnienia ubezpieczenia NNW dla uczniów, co zostało opisane w dalszej części wystąpienia pokontrolnego w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 537)

W roku szkolnym 2022/2023 uczniowie Technikum nie uczestniczyli w stażu uczniowskim, o którym mowa w art. 121a ustawy Prawo oświatowe

(akta kontroli str. 191-204, 394)

W zakresie sposobu realizacji praktycznej nauki zawodu w warunkach epidemii COVID-19, Dyrektor wyjaśnił, że w okresie od 26 października do 6 listopada 2020 r. szkoła realizowała praktyki zawodowe w formie zdalnych projektów edukacyjno-zawodowych w różnych firmach, a w pozostałym okresie – u pracodawców zgodnie z planem.

(akta kontroli str. 394, 400-453)

2.7. W latach szkolnych 2018/2019-2022/2023 Technikum ukończyło 197 uczniów, z których 194 (98,48%) przystąpiło do egzaminów zawodowych, z tego 153 zdało (78,87%), a 41 (21,13%) nie zdało tych egzaminów. W poszczególnych latach szkolnych dane te przedstawiały się następująco:

- w roku szkolnym 2018/2019 Technikum ukończyło 37 uczniów, z których do egzaminów zawodowych przystąpiło 35 (94,59%), w tym 26 (74,29%) otrzymało dyplom zawodowy;
- w roku szkolnym 2019/2020 Technikum ukończyło i przystąpiło do egzaminów zawodowych 35 uczniów, w tym 23 (65,71%) otrzymało dyplom zawodowy;
- w roku szkolnym 2020/2021 Technikum ukończyło i przystąpiło do egzaminów zawodowych 26 uczniów, w tym 18 (69,23%) otrzymało dyplom zawodowy;
- w roku szkolnym 2021/2022 Technikum ukończyło 53 uczniów, z których do egzaminów zawodowych przystąpiło 52 (98,11%), w tym 43 (82,69%) otrzymało dyplom zawodowy;
- w roku szkolnym 2022/2023 Technikum ukończyło i przystąpiło do egzaminów zawodowych 46 uczniów, w tym 43 (93,48%) otrzymało dyplom zawodowy.

Do egzaminu maturalnego przystąpiło: 25 (67,57%) uczniów w roku szkolnym 2018/2019, 30 (85,71%) uczniów w roku szkolnym 2019/2020, 21 (80,77%) uczniów w roku szkolnym 2020/2021, 41 (77,36%) uczniów w roku szkolnym 2021/2022, 36 (78,26%) uczniów w roku szkolnym 2022/2023.

(akta kontroli str. 206-221, 735)

Zdawalność egzaminów zawodowych w poszczególnych kwalifikacjach w Technikum na tle województwa śląskiego i kraju przedstawiała się następująco.:

1) Rok szkolny 2019/2020 – sesja zimowa 2020 r.

- A.32 *Organizacja transportu*: 94,12% (teoria) i 64,71% (praktyka) przy odpowiednio 75% i 65,49% w województwie oraz 97,49% i 82,21% w kraju;

- A.27 *Organizacja i prowadzenie kampanii reklamowej*: 100% (teoria) i 83,33% (praktyka) przy odpowiednio 33,33% i 52% w województwie oraz 97,83% i 90,85% w kraju.
- 2) Rok szkolny 2019/2020 – sesja letnia 2020 r.
- AU.20 *Prowadzenie sprzedaży*: 100% (teoria i praktyka) przy 98% (teoria) i 95% (praktyka) w województwie oraz 92% (teoria i praktyka) w kraju;
 - AU.22 *Obsługa magazynów*: 95,83% (teoria) i 79,17% (praktyka) przy odpowiednio 96% i 76% w województwie oraz 93% (teoria i praktyka) w kraju;
 - AU.29 *Sprzedaż produktów i usług reklamowych*: 100% (teoria) i 50% (praktyka) przy odpowiednio 98% i 68% w województwie oraz 91% (teoria i praktyka) w kraju.
- 3) Rok szkolny 2020/2021 – sesja zimowa 2021 r.
- AU.25 *Prowadzenie działalności handlowej*: 12,50% (teoria) i 50% (praktyka) przy odpowiednio 68% i 82% w województwie oraz 80% (teoria i praktyka) w kraju;
 - AU.30 *Organizacja i prowadzenie kampanii reklamowej*: 83,33% (teoria) i 77,78% (praktyka) przy odpowiednio 94% i 91% w województwie oraz 92% (teoria i praktyka) w kraju.
- 4) Rok szkolny 2020/2021 – sesja letnia 2021 r.
- AU.29 *Sprzedaż produktów i usług reklamowych*: 66,67% (teoria) i 81,48% (praktyka) przy odpowiednio 74% i 88% w województwie oraz 92% (teoria i praktyka) w kraju;
 - AU.20 *Prowadzenie sprzedaży*: 100% (teoria i praktyka) przy 100% (teoria) i 98% (praktyka) w województwie oraz 91% (teoria i praktyka) w kraju.
- 5) Rok szkolny 2021/2022 – sesja zimowa 2022 r.
- AU.25 *Prowadzenie działalności handlowej*: 75% (teoria) i 71,43% (praktyka) przy odpowiednio 95% i 91% w województwie oraz 91% (teoria i praktyka) w kraju;
 - AU.30 *Organizacja i prowadzenie kampanii reklamowej*: 96,3% (teoria i praktyka) przy 95% (teoria) i 97% (praktyka) w województwie oraz 95% (teoria i praktyka) w kraju;
 - AU.32 *Organizacja transportu*: 95,46% (teoria) i 72,73% (praktyka) przy odpowiednio 94,78% (teoria) i 78,08% (praktyka) w województwie oraz 80,28% (teoria i praktyka) w kraju.
- 6) Rok szkolny 2021/2022 – sesja letnia 2022 r.
- HAN.01 *Prowadzenie sprzedaży*: 100% (teoria i praktyka) przy 98% (teoria) i 99% (praktyka) w województwie oraz odpowiednio 98,92% i 97,85% w kraju;
 - PGF.07 *Wykonywanie przekazu reklamowego*: 95,65% (teoria) i 73,91% (praktyka) przy odpowiednio 91% i 80% w województwie oraz 89,73% i 60% w kraju;
 - SPL.01 *Obsługa magazynów*: 97,56% (teoria) i 85,37% (praktyka) przy odpowiednio 95% i 76% w województwie oraz 90,66% i 75,13% w kraju.
- 7) Rok szkolny 2022/2023 – sesja zimowa 2023 r.
- HAN.02 *Prowadzenie działań handlowych*: 100% (teoria i praktyka) przy 96% (teoria) i 80% (praktyka) w województwie oraz 88% (teoria i praktyka) w kraju;

- PGF.08 *Zarządzanie kampanią reklamową*: 100% (teoria i praktyka) przy 95% (teoria) i 94% (praktyka) w województwie oraz 94% (teoria i praktyka) w kraju;
- SPL.04 *Organizacja transportu*: 100% (teoria) i 95% (praktyka) przy odpowiednio 95% i 85% w województwie oraz 90% (teoria i praktyka) w kraju.

8) Rok szkolny 2022/2023 – sesja letnia 2023 r.

- HAN.01 *Prowadzenie sprzedaży*: 100% (teoria i praktyka) przy 99% (teoria) i 100% (praktyka) w województwie oraz 87% (teoria i praktyka) w kraju;
- PGF.07 *Wykonywanie przekazu reklamowego*: 92,59% (teoria) i 88,89% (praktyka) przy odpowiednio 89% i 77% w województwie oraz 77% (teoria i praktyka) w kraju;
- SPL.01 *Obsługa magazynów*: 100% (teoria) i 93,33% (praktyka) przy odpowiednio 95% i 78% w województwie oraz 81% (teoria i praktyka) w kraju.

Średnia zdawalność egzaminów zawodowych w kontrolowanym okresie wyniosła 92,71% w przypadku egzaminu teoretycznego i 83,85% w przypadku egzaminu praktycznego. Zdawalność egzaminu w zawodzie technik organizacji reklamy / technik reklamy wyniosła: 92,27% w przypadku egzaminu teoretycznego i 83,05% w przypadku egzaminu praktycznego, w zawodzie technik logistyki wyniosła odpowiednio: 96,03% i 81,76%, a w zawodzie technik handlowców – 86,36% i 90,77%.

Dane o wynikach egzaminów i wnioski z ich analiz, przeprowadzanych na zebraniach Zespołu Przedmiotów Zawodowych przedstawiały się następująco:

1) Sesja zimowa 2020 r. – w przypadku kwalifikacji A.27 egzamin teoretyczny zdały wszystkie 22 osoby przystępujące do egzaminu, natomiast egzaminu praktycznego nie zdało trzech (z 18 przystępujących) uczniów. Z 17 uczniów, którzy przystąpili do egzaminu (teoretycznego i praktycznego) z kwalifikacji A.32 części teoretycznej nie zdała jedna osoba, natomiast części praktycznej sześć osób. Przyczyną niezdania egzaminów była niska frekwencja uczniów w zajęciach lekcyjnych, brak z ich strony zainteresowania i zaangażowania. Sformułowane wnioski dotyczyły zwracania uwagi na dokładne czytanie poleceń egzaminacyjnych, odbywania dodatkowych zajęć w pracowni szkolnej obejmujących rozwiązywanie zadań egzaminacyjnych z lat ubiegłych oraz zachęcania i motywowania uczniów do systematycznej nauki.

2) Sesja letnia 2020 r. – egzamin z kwalifikacji AU.20 (teoretyczny i praktyczny) zdało osiem osób przystępujących do tego egzaminu. Z 24 uczniów, którzy przystąpili do egzaminu z kwalifikacji AU.22, egzaminu teoretycznego nie zdał jeden, a egzaminu praktycznego – pięciu. Spośród 12 uczniów, którzy przystąpili do egzaminu z kwalifikacji AU.29, egzamin teoretyczny zdali wszyscy uczniowie, natomiast części praktycznej nie zdało sześciu uczniów. Na wyniki egzaminów wpływ miała realizacja nauki w trybie zdalnym i brak systematyczności. Wnioski dotyczyły motywacji uczniów do nauki w czasie zajęć zdalnych oraz rozliczania ich nieobecności.

3) Sesja zimowa 2021 r. – do egzaminu z kwalifikacji AU.25 przystąpiło ośmiu uczniów, z których części teoretycznej nie zdało siedmiu, a części praktycznej czterech. W przypadku kwalifikacji AU.30 dwie osoby (spośród 12) nie zdały egzaminu teoretycznego i dwie osoby (spośród dziewięciu) – egzaminu praktycznego. Słaby wynik zdawalności egzaminów uzasadniono przede wszystkim trwającą pandemią COVID-19 (nauka zdalna, brak możliwości korzystania przez uczniów z profesjonalnych programów graficznych). W wyniku analizy wyników egzaminów sformułowano wniosek o motywowanie uczniów do systematycznej nauki *online* lub (po zniesieniu obostrzeń) w Szkole oraz do pracy w oparciu o arkusze egzaminacyjne z lat ubiegłych.

4) Sesja letnia 2021 r. – egzamin z kwalifikacji AU.20 (teoretyczny i praktyczny) zdali wszyscy uczniowie (ośmiu). W zakresie kwalifikacji AU.29 spośród 28 uczniów, którzy przystąpili do egzaminu, części teoretycznej nie zdało dziewięciu, a części praktycznej – pięciu. Jako przyczyny niezdania egzaminów wskazano brak udziału uczniów w zajęciach lekcyjnych prowadzonych *online* (braki wiedzy i umiejętności). W wyniku analizy wyników egzaminów sformułowano wniosek o zintensyfikowanie nauki na przedmiotach zawodowych dotyczących zagadnień z marketingu i pracowni ekonomiczno-marketingowej.

5) Sesja zimowa 2022 r. – w zakresie kwalifikacji AU.25 dwie osoby (spośród ośmiu) nie zdały egzaminu teoretycznego i dwie osoby (spośród siedmiu) – egzaminu praktycznego. Z 27 uczniów, którzy przystąpili do egzaminu z kwalifikacji AU.30 jeden nie zdał zarówno części teoretycznej jak i praktycznej. Spośród 22 osób, które przystąpiły do egzaminu z kwalifikacji AU.32, części teoretycznej nie zdała jedna, a części praktycznej sześć osób. Jako przyczyny niezdania egzaminów wskazano trwającą pandemię COVID-19 i nieregularny udział uczniów w lekcjach *online* oraz specyficzne trudności uczniów w nauce. Sformułowano wniosek o konieczności motywowania uczniów do udziału w zajęciach lekcyjnych i systematycznej nauki, odbywania dodatkowych zajęć w pracowni grafiki komputerowej oraz zachęcania uczniów do aktywnego udziału w zajęciach *online* i stacjonarnie.

6) Sesja letnia 2022 r. – egzamin z kwalifikacji HAN.01 zdali wszyscy uczniowie (15 osób), którzy do niego przystąpili. Spośród 41 uczniów, którzy przystąpili do egzaminu z kwalifikacji SPL.01, części teoretycznej nie zdał jeden, a części praktycznej – sześciu uczniów. Do egzaminu z kwalifikacji PGF.07 przystąpiło 46 uczniów, z których części teoretycznej nie zdało dwóch, a części praktycznej – 12 uczniów. Na wyniki zdawalności egzaminów wpływ miała trwająca pandemia COVID-19 i nieregularny udział uczniów w lekcjach *online* oraz stres egzaminacyjny i zły stan zdrowia uczniów. Sformułowano wnioski dotyczące m.in.: motywowania uczniów do nauki oraz uatrakcyjniania prowadzenia lekcji, odbywania dodatkowych zajęć w pracowni komputerowej, zapoznania ucznia z metodami walki ze stresem – współpracy z rodzicami w celu niwelowania wysokiego poziomu stresu.

7) Sesja zimowa 2023 r. – zanotowano 100% zdawalności egzaminu (teoretycznego i praktycznego) z kwalifikacji HAN.02 (sześć osób) i PGF.08 (20 osób) oraz egzaminu teoretycznego z kwalifikacji SPL.04 (20 osób), z której części praktycznej nie zdał jeden uczeń. Negatywny wynik egzaminu był skutkiem stresu i osobistych problemów ucznia. Sformułowano wniosek zwrócenia szczególnej uwagi na poszczególne elementy zadania praktycznego oraz rozważenia wprowadzenia zajęć na temat radzenia sobie ze stresem egzaminacyjnym.

8) Sesja letnia 2023 r. – egzamin z kwalifikacji HAN.01 (teoretyczny i praktyczny) zdali wszyscy uczniowie, którzy do niego przystąpili (13 osób). Z 15 uczniów, którzy przystąpili do egzaminu z kwalifikacji SPL.01 część teoretyczną zdali wszyscy, a część praktyczną – 14 uczniów. Spośród 27 uczniów, którzy przystąpili do egzaminu z kwalifikacji PGF.01, egzaminu teoretycznego nie zdały dwie, a egzaminu praktycznego – trzy osoby. Jako przyczyny niezdania egzaminu wskazano zaległości związane opuszczaniem zajęć lekcyjnych, brak sumienności i systematycznej nauki oraz zły stan zdrowia uczniów. Sformułowano wnioski dotyczyły kontynuacji współpracy z rodzicami, pedagogiem szkolnym i psychologiem, motywacji uczniów do systematycznej pracy na lekcjach z przedmiotów zawodowych oraz rozważenia przeprowadzenia próbnych egzaminów zawodowych na początku klasy III aby uczniom słabszym lub wagarującym uświadomić konieczność wyrównania braków.

W przypadku egzaminów zakończonych 100% wynikiem zdawalności formułowano wnioski stosowania obecnie wykorzystywanych metod i środków nauczania lub utrzymania aktualnego sposobu przygotowywania do egzaminów.

(akta kontroli str. 686-702)

W zakresie wykorzystywania analizy wyników egzaminów zawodowych do ewaluacji sposobu i zakresu prowadzonych w Technikum zadań, Dyrektor wyjaśnił: (...) *Podjęto na przykład działania w czasie pandemii Covid-19, polegające na przeprowadzaniu konsultacji z przedmiotów zawodowych na terenie szkoły dla uczniów klas zdających egzaminy zawodowe. Uczniowie niezbyt chętnie uczestniczyli w spotkaniach stacjonarnych. Frekwencja na konsultacjach była bardzo niska, jak i zaangażowanie uczniów w przygotowania do egzaminu. Podczas okresu pandemii uczniowie nie byli w stanie korzystać z profesjonalnych narzędzi nauki, ponieważ są to płatne programy graficzne, których uczniowie nie posiadają na swoim prywatnym sprzęcie. Zajęcia przeprowadzane w szkole obejmowały powtórzenie podstawowych funkcji COREL DRAW i PHOTOSHOP. W zakresie egzaminów handlowo- logistycznych były przeprowadzane konsultacje w zakresie obsługi kas fiskalnych oraz rozwiązywania przykładowych zadań testowo-egzaminacyjnych, które były przeprowadzane po powrocie uczniów do szkoły (pracownia sprzedaży – obsługa kas fiskalnych). Po okresie pandemii podjęto działania mające na celu wyrównanie poziomu wiedzy, zaangażowania i umiejętności poszczególnych uczniów. Ze szczególnym uwzględnieniem predyspozycji osobowościowych i psychofizycznych. Zespół monitoruje obecność na zajęciach oraz warunki pracy w tym kondycję psychofizyczną uczniów. W ramach indywidualnych konsultacji przeprowadzane są z uczniami zajęcia dodatkowe i wyrównawcze, których celem jest uzupełnienie braków w wiedzy i umiejętności. Szkoła zwraca uwagę na kondycję psychofizyczną ucznia i zapewnia im stały kontakt z psychologiem, pedagogiem i pedagogiem specjalnym. Wielokrotnie Zespół Przedmiotów Zawodowych podejmuje próby podniesienia procentu zdawalności egzaminów zawodowych poprzez organizowanie wyjść przedmiotowych, przeprowadzania próbnych egzaminów zawodowych oraz prowadzenie konsultacji.*

(akta kontroli str. 220)

2.8. W Technikum w roku szkolnym 2019/2020 współpracowano z 24 przedsiębiorstwami (w tym z 16 w ramach praktyk zawodowych), w roku szkolnym 2020/2021 z 32 (w tym odpowiednio z 29), w roku szkolnym 2021/2022 z 34 (w tym odpowiednio z 28), w roku szkolnym 2022/2023 z 33 (w tym odpowiednio z 25).

(akta kontroli str. 28, 36-42)

Przedsiębiorcy wspierali proces kształcenia w Technikum poprzez m.in.:

- wzbogacenie bazy dydaktycznej o np. kaski, koszulki odblaskowe, rękawice;
- wyposażenie Szkoły w materiały biurowe;
- przekazanie wyposażenia, takiego jak: komputery stacjonarne, laptopy, krzesła komputerowe;
- bezpłatne drukowanie kalendarzy szkolnych z logo szkoły oraz banerów reklamujących szkołę;
- szkolenie uczniów oraz umożliwienie im odbywania praktyk zawodowych;
- przekazanie specjalistycznych materiałów do tworzenia nośników reklam oraz prowadzenie na terenie szkoły pokazów technologii tworzenia nośników reklamy;

– przeprowadzanie szkoleń branżowych dla nauczycieli.

(akta kontroli str. 28, 42, 188-189, 222-224)

Współpracowano również z innymi niż przedsiębiorstwa podmiotami: w roku szkolnym 2019/2020 z sześcioma⁹¹, w roku szkolnym 2021/2022 z pięcioma⁹², a w roku szkolnym 2022/2023 z dziewięcioma⁹³. W wyniku tej współpracy uczniowie Technikum uczestniczyli w wykładach i warsztatach oraz odwiedzali wystawy, a także mogli skorzystać z pomocy przy ubieganiu się o uczestnictwo w stażach zawodowych i projektach edukacyjnych.

(akta kontroli str. 28, 36-42,)

Ponadto współpracowano z Fundacją Rozwoju Systemu Edukacji pełniącą funkcję Narodowej Agencji Programu Erasmus+. W wyniku tej współpracy uczniowie kształcący się we wszystkich zawodach nauczanych w Technikum⁹⁴ odbywali praktyki zawodowe u pracodawców w Barcelonie (Hiszpania) w ramach ww. programu (w marcu 2020 r. i 2022 r.)⁹⁵.

(akta kontroli str. 28, 43, 115-131, 747-749)

Wicedyrektor Szkoły poinformował, że nie wystąpiły przypadki uczestniczenia przez przedsiębiorcę w opracowywaniu programu nauczania w celu dopasowania go do profilu zapotrzebowania firmy. W objętym kontrolą okresie w Technikum nie funkcjonowały klasy patronackie. Nie korzystano również z możliwości zapraszania na zebrania Rady Pedagogicznej podmiotów określonych w art. 69 ust. 3a ustawy Prawo oświatowe.

(akta kontroli str. 28, 42-43, 188-189)

Dyrektor wyjaśnił: *Przedstawiciele pracodawców nie byli zapraszani na zebranie Rady Pedagogicznej, ponieważ pozostajemy w stałym kontakcie podczas organizowania i odbywania praktyk zawodowych, co pozwala nam na wymianę informacji i doświadczeń na temat realizacji kształcenia praktycznego naszych uczniów. Przedstawiciele pracodawców biorą udział w spotkaniach z uczniami i nauczycielami przedmiotów zawodowych np. podczas organizowania Dni Zawodów.*

(akta kontroli str. 28, 43, 377)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W Technikum nie opracowano programu realizacji doradztwa zawodowego na lata szkolne od 2019/2020 do 2022/2023, podczas gdy wymóg opracowania takiego dokumentu na każdy rok szkolny został określony w § 4 ust. 1 rozporządzenia

⁹¹ Uniwersytet Śląski w Katowicach, Muzeum Historii Katowic, Muzeum Śląskie w Katowicach, Ochotnicze Hufce Pracy w Katowicach, Centrum Informacji Naukowej i Biblioteka Akademicka w Katowicach, Wyższa Szkoła Techniczna w Katowicach.

⁹² Górnośląska Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości w Chorzowie, Centrum Rozwoju Kompetencji w Pleszewie, Biuro Wystaw Artystycznych Katowice, Muzeum Historii Katowice, Zakład Ubezpieczeń Społecznych w Chorzowie.

⁹³ Wojewódzka Inspekcja Transportu Drogowego w Katowicach, Górnośląska Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości w Chorzowie, Biuro Wystaw Artystycznych w Katowicach, Biblioteka Śląska w Katowicach, Narodowy Bank Polski Oddział Okręgowy w Katowicach, Akademia WSB w Dąbrowie Górniczej, Akademia Sztuki Wojennej w Warszawie, Muzeum Śląskie w Katowicach, Zakład Ubezpieczeń Społecznych w Chorzowie,

⁹⁴ Technik logistyk, technik reklamy i technik handlowiec

⁹⁵ Pobyt w 2020 r. został skrócony z uwagi na pandemię. We wcześniejszych latach szkolnych praktyki zawodowe w ramach programu Erasmus+ odbywały się w Mediolanie (Włochy – 2018/2019), Maladze (Hiszpania – 2017/2018) i Rimini (Włochy – 2016/2017).

w sprawie doradztwa zawodowego. Z kolei dokument na rok szkolny 2023/2024 pn. *Przykładowy program doradztwa zawodowego dla technikum z proponowanymi scenariuszami*, przyjęty przez Radę Pedagogiczną i zatwierdzony przez Dyrektora 31 sierpnia 2023 r., nie zawierał elementów określonych w § 4 ust. 2 ww. rozporządzenia (tematyki działań; oddziałów, których dotyczą działania; terminów, metod i form realizacji działań; podmiotów, z którymi Szkoła miała współpracować przy realizacji działań) ustalonych dla konkretnej szkoły, lecz wskazywał przykładowe elementy programu realizacji doradztwa zawodowego.

Dyrektor wyjaśnił, że zajęcia z doradztwa zawodowego zostały zaplanowane do realizacji w Technikum w klasach piątych, w II półroczu roku szkolnego 2023/2024. Jak dalej wyjaśnił, błędnie interpretując § 4 ust. 1 rozporządzenia w sprawie doradztwa zawodowego uznano, że dopiero na ww. rok należy sporządzić program realizacji doradztwa zawodowego i zakładano przygotowanie jego pełnej wersji na posiedzenie Rady Pedagogicznej podsumowujące wyniki nauczania za I półrocze roku szkolnego 2023/2024 (w grudniu 2023 r.).

NIK zwraca uwagę, że program realizacji doradztwa zawodowego winien zostać opracowany i zatwierdzony na każdy rok szkolny w terminie do 30 września danego roku.

(akta kontroli str. 29, 43, 307-323, 724-725)

2. Od roku szkolnego 2021/2022, w związku z obowiązkiem realizacji praktyk zawodowych, Szkoła wymagała od uczniów Technikum bądź ich rodziców zawarcia umowy ubezpieczenia ucznia od następstw nieszczęśliwych wypadków na czas odbywania tych praktyk, czym naruszono § 8 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu, stanowiący, iż ubezpieczenie uczniów od następstw nieszczęśliwych wypadków zapewnia szkoła kierująca uczniów na praktyczną naukę zawodu.

Dyrektor wyjaśnił, że w latach szkolnych 2018/2019-2020/2021 uczniowie Szkoły byli objęci (również na czas praktyk zawodowych) ubezpieczeniem grupowym, lecz w związku z otrzymanym w 2019 r. komunikatem Ministerstwa Edukacji Narodowej w sprawie ubezpieczeń NNW na rzecz dzieci i młodzieży szkolnej odstąpiono od zawarcia umowy ubezpieczenia grupowego uczniów. Dodał, że *Od roku szkolnego 2021/2022 rodzice uczniów podczas rekrutacji byli informowani o konieczności wykupienia ubezpieczenia od NNW we własnym zakresie. Kierownik szkolenia praktycznego od roku szkolnego 2021/2022 każdorazowo przed rozpoczęciem odbywania praktyk zawodowych informował uczniów i rodziców o obowiązku posiadania ubezpieczenia NNW ze względu na brak ubezpieczenia grupowego.* Dyrektor wyjaśnił również, że Szkoła nie występowała do organu prowadzącego o środki na pokrycie kosztów ubezpieczenia uczniów w związku z odbywaniem praktyk zawodowych. Ponadto wyjaśnił, że w okresie objętym kontrolą żaden z uczniów nie zgłaszał problemów z wykupieniem we własnym zakresie ubezpieczenia NNW. Zapewnił także, że w przypadku gdyby takie problemy się pojawiły Szkoła dokonałaby wszelkich starań aby uczniom zapewnić ubezpieczenie.

(akta kontroli str. 553-555)

NIK zauważa, że obowiązek zapewnienia ubezpieczenia uczniów od następstw nieszczęśliwych wypadków podczas praktyk zawodowych ciążył na Szkole, która zamiast wypełnić ten obowiązek, informowała o nim uczniów bądź rodziców i oczekiwała że to oni go wypełnią, co w rezultacie następowało.

OCENA CZĄSTKOWA

Oferta kształcenia w zawodach nauczanych w Technikum była dostosowana do potrzeb rynku pracy. Prawidłowo dopuszczono do stosowania szkolne programy nauczania dla poszczególnych zawodów, a także spełniono wymogi dotyczące wymiaru kształcenia w zawodach. Aktywnie nawiązywano współpracę z pracodawcami i innymi podmiotami. W rezultacie, w okresie objętym kontrolą zdawalność egzaminów zawodowych w Technikum osiągnęła poziom 92,71% w przypadku egzaminu teoretycznego i 83,85% w przypadku egzaminu praktycznego. W objętym badaniem roku szkolnym 2022/2023 podejmowano działania w zakresie realizacji doradztwa zawodowego. Stwierdzono jednak nieprawidłowości polegające na tym, że na żaden rok szkolny objęty kontrolą nie opracowano dla Technikum wymaganego programu realizacji doradztwa zawodowego, a od roku szkolnego 2021/2022 Szkoła nie wypełniała obowiązku zapewnienia ubezpieczenia uczniów od następstw nieszczęśliwych wypadków podczas praktyk zawodowych (w rezultacie ubezpieczenie to zapewniali uczniowie bądź ich rodzice).

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, zwraca uwagę na potrzebę zapewnienia przez Szkołę:

- Uwagi
1. stosowania wzoru umowy o praktyki zawodowe, uwzględniającego obowiązki pracodawcy dotyczące w szczególności: zapewnienia uczniom obuwia roboczego oraz środków ochrony indywidualnej i higieny osobistej przysługujących pracownikom na danym stanowisku pracy; pomieszczenia do przechowywania odzieży, obuwia roboczego i środków ochrony indywidualnej; zapoznania ucznia z przepisami i zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy;
 2. opracowania na każdy rok szkolny programu realizacji doradztwa zawodowego i zatwierdzenia go przez Dyrektora w terminie do 30 września danego roku;
 3. ubezpieczania uczniów Technikum od następstw nieszczęśliwych wypadków podczas praktyk zawodowych;

oraz wnosi o podjęcie działań w celu:

- Wnioski
1. ustalenia harmonogramu uczestniczenia nauczycieli Technikum w szkoleniach branżowych;
 2. wymiany nawierzchni dróg i chodników na terenie Szkoły oraz umieszczenia informacji o nośności regałów w magazynie nr 34 i sali nr 5;
 3. zastosowania w roku szkolnym 2023/2024 wzoru umowy o praktyki zawodowe, uwzględniającego ww. obowiązki pracodawcy w zakresie bhp;
 4. opracowania dla Technikum programu realizacji doradztwa zawodowego na rok szkolny 2023/2024 i zatwierdzenia go przez Dyrektora;
 5. realizacji obowiązku zapewnienia ubezpieczenia uczniów Technikum od następstw nieszczęśliwych wypadków podczas praktyk zawodowych w roku szkolnym 2023/2024.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Katowice, dnia 18 grudnia 2023 r.

Kontrolerzy:

Dariusz Bienek

Gł. specjalista kontroli państwowej

.....

Beata Pękul

Gł. specjalista kontroli państwowej

.....

Nina Poloczek

Specjalista kontroli państwowej

.....

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach**